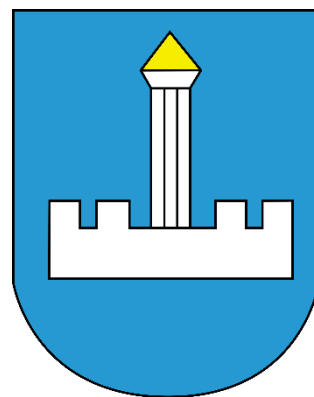

Gmina
Horodło

Gminna Strategia

Rozwiązywania

Problemów Społecznych

na lata 2020 – 2029

Spis treści

SPIS TREŚCI	2
I. MERYTORYCZNE UZASADNIENIE OPRACOWANIA STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH.....	4
1. PODSTAWA PRAWNA STRATEGII, ZGODNOŚĆ Z PRAWEM WSPÓLNOTOWYM ORAZ STRATEGIAMI NARODOWYMI I EUROPEJSKIMI	4
2. POWIĄZANIE STRATEGII Z KRAJOWYMI AKTAMI PRAWNYMI.....	5
2.1 Zgodność z prawem wspólnotowym.....	6
2.2 Zgodność ze strategiami europejskimi.....	6
2.3 Zgodność z dokumentami krajowymi	7
2.4 Zgodność z regionalnymi i wojewódzkimi dokumentami strategicznymi.....	9
II. PROCES WYPRACOWANIA STRATEGII	11
1. PRZEBIEG PROCESU WYPRACOWANIA STRATEGII.....	11
III. CHARAKTERYSTYKA GMINY	15
1. POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE	15
2. HISTORIA	15
3. GOSPODARKA GMINY	16
3.1 Przedsiębiorczość	16
4. LUDNOŚĆ GMINY	17
4.1 Demografia	17
4.2 Poziom życia.....	20
4.3 Mieszkalnictwo.....	20
5. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA GMINY HORODŁO	21
5.1 Oświata	21
5.2 Kultura.....	24
5.3 Służba zdrowia	25
5.4 Pomoc społeczna.....	26
5.5 Bezpieczeństwo publiczne.....	35
5.6 Rekreacja i sport.....	36

5.7 Organizacje społeczne.....	36
6. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ GMINY	37
6.1 Analiza problemów społecznych Gminy Horodło na podstawie danych instytucji.....	37
6.2 Problemy i oczekiwania społeczne mieszkańców na podstawie ankiety.....	43
6.3 Analiza SWOT.....	53
IV PLANOWANIE DZIAŁAŃ.....	54
1. MISJA I WIZJA GMINY HORODŁO.....	54
2. PROGNOZA ZMIAN W ZAKRESIE OBJĘTYM STRATEGIĄ	54
3. CELE I HARMONOGRAM REALIZACJI	58
4. RAMY FINANSOWE STRATEGII	72
5. PROGRAMY	73
V. MONITORING I EWALUACJA STRATEGII.....	74
1. SYSTEM MONITOROWANIA STRATEGII.	74
2. EWALUACJA STRATEGII	80
ZAŁĄCZNIKI.....	83
WYKAZ SKRÓTÓW	91
SPIS WYKRESÓW I TABEL	92

I. MERYTORYCZNE UZASADNIENIE OPRACOWANIA STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Państwo polskie poprzez instytucje realizujące politykę społeczną umożliwia swoim obywatelom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać samodzielnie, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Stale wzrastający zakres zadań stawianych przed instytucjami pomocy społecznej spowodowany jest zwiększającym się ich ciężarem gatunkowym i stopniem trudności generowanym takimi czynnikami, jak np.: starzenie się społeczeństwa, a co za tym idzie, wzrost kosztów związanych z ochroną zdrowia i rehabilitacją osób starszych i niepełnosprawnych, uzależnieniami oraz wyzwaniem, którym musi podjąć współczesna rodzina.

Działania prowadzone przez instytucje pomocy i integracji społecznej opierają się na zasadach programowania, subsydiarności, koncentracji, elastyczności i otwartości. Istotą nowego modelu działania pomocy społecznej, kreującej politykę społeczną – a w jej obszarze strategię rozwiązywania problemów społecznych – jest jej uspołecznienie zarówno w procesie planowania, jak też realizacji.

Każde państwo Członkowskie Unii Europejskiej ma obowiązek prowadzenia w ramach Unii wspólnych działań wspierających, uzupełniających i koordynujących w szeroko pojętej dziedzinie ochrony ludności i rozwoju kapitału ludzkiego. Opracowanie Strategii jest warunkiem pozyskiwania zewnętrznych środków finansowych na realizację projektów dotyczących sfery społecznej zarówno z budżetu państwa, jak też funduszy Unii Europejskiej.

1. Podstawa prawna Strategii, zgodność z prawem wspólnotowym oraz strategiami narodowymi i europejskimi

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Horodło tworzona jest z mocy ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. 2019 poz. 1507 z późn. zm.), która w art. 17 ust. 1 pkt 1 nakłada na Gminy obowiązek „opracowania i realizacji gminnej Strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”. Ponadto art. 16 b ust. 2 w/w ustawy wskazuje elementy, jakie powinna zawierać strategia, tj.

- diagnozę sytuacji społecznej,
- prognozę zmian w zakresie objętym strategią,

- cele strategiczne projektowanych zmian,
- kierunki niezbędnych działań,
- sposób realizacji strategii oraz jej ramy finansowe,
- wskaźniki realizacji działań.

2. Powiązanie Strategii z krajowymi aktami prawnymi

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Horodło (GSRPS) jest zgodna z założeniami polityki państwa, a także ustaw kompetencyjnych nakładających na administrację rządową i samorządową określone obowiązki. Działania zawarte w Strategii oparte są na postanowieniach innych krajowych aktów prawnych, a w szczególności:

- Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. 2019 poz. 1507 z późn. zm.);
- Ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. 2019 poz. 688 z późn. zm.);
- Ustawy z dnia 13 czerwca 2003 roku o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2020 poz. 176 z późn. zm.);
- Ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2019 poz. 2277 z późn. zm.);
- Ustawy dnia z 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2019 poz. 852 z późn. zm.);
- Ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. 2019 poz. 1482 z późn. zm.);
- Ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2020 poz. 426 z późn. zm.);
- Ustawy z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. 2020 poz. 111 z późn. zm.);
- Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 poz. 218 z późn. zm.);
- Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 roku (Dz. U. z 2020 poz. 821 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz.U. 2020 poz. 808 z późn. zm.);

- Ustawy z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (Dz. U. 2019 poz. 2365 z późn.zm.);
- Ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz.U. 2020 poz. 802 z późn.zm.);
- Ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. z 2019 poz. 2133 z późn.zm.);
- Ustawy z dnia 04 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (Dz. U. z 2017 poz. 2092 z późn.zm.);
- Ustawy z dnia 05 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (Dz. U. z 2019 poz. 1390 z późn. zm.);
- Ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2020 poz. 685 z późn.zm.);
- Ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2019 r., poz. 1373 z późn. zm.);
- Ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2019 poz. 2407);
- Ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U z 2019 poz. 473).
- Ustawa z dnia 31 lipca 2019 r. o świadczeniu uzupełniającym dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji (Dz.U.2019 poz. 1622).

2.1 Zgodność z prawem wspólnotowym

Prawo wspólnotowe (*acquis communautaire*) nie ingeruje w systemowe rozwiązania w zakresie pomocy społecznej obowiązujące w państwach członkowskich Unii Europejskiej. Funkcjonuje jednak polityka społeczna Unii koordynująca narodowe polityki społeczne w zakresie koniecznym z punktu widzenia funkcjonowania wspólnoty.

2.2 Zgodność ze strategiami europejskimi

Jednym z wiodących celów Unii Europejskiej jest wyrównywanie poziomu rozwoju krajów i regionów. Polska uczestniczy w polityce społeczno-gospodarczej Unii, co oznacza między innymi korzystanie z funduszy unijnych. W obszarze polityki społecznej jest to Europejski

Fundusz Społeczny (Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady Nr 1304/2013), który jest głównym instrumentem wspierającym działania podejmowane w ramach:

Strategii na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu – Europa 2020

Strategia ta obejmuje trzy wzajemnie ze sobą powiązane priorytety:

- rozwój inteligentny: rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji;
- rozwój zrównoważony: wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej;
- rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu: wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.

EFS jest głównym instrumentem wspierającym polityki i zadania priorytetowe, których celem jest osiągnięcie postępów w kierunku pełnego zatrudnienia, poprawy jakości i wydajności pracy, zwiększenie mobilności geograficznej i zawodowej pracowników w Unii. Poprawa systemów kształcenia i szkolenia, propagowanie włączenia społecznego oraz zapobieganie i zwalczanie ubóstwa. Fundusz ten przyczynia się tym samym do spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej.

Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020

Głównym celem Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego jest rozwijanie kapitału ludzkiego poprzez wydobywanie potencjałów osób w taki sposób, by mogły one w pełni uczestniczyć w życiu społecznym, politycznym i ekonomicznym na wszystkich etapach życia.

Poza celem głównym w Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego wyznaczono pięć celów szczegółowych:

- wzrost zatrudnienia;
- wydłużenie aktywności zawodowej i zapewnienie lepszej jakości funkcjonowania osób starszych;
- poprawa sytuacji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- poprawa zdrowia obywateli oraz podniesienie efektywności opieki zdrowotnej;
- podniesienie poziomu kompetencji oraz kwalifikacji obywateli.

2.3 Zgodność z dokumentami krajowymi

Zapisy zawarte w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Horodło są zgodne z następującymi dokumentami strategicznymi:

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju - Polska 2030, której celem głównym jest poprawa jakości życia Polaków.

Średniookresowa Strategia Rozwoju Kraju 2020, która za jeden z celów stawia rozwój kapitału ludzkiego.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030, która jako cel główny polityki regionalnej wskazuje efektywne wykorzystywanie endogenicznych potencjałów terytoriów i ich specjalizacji dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju kraju, co tworzyć będzie warunki do wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym osiągnięciu spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym.

Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej, w którym określono kluczowe kierunki rozwoju ekonomii społecznej i przedsiębiorstw społecznych w Polsce.

Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020. Nowy wymiar aktywnej integracji.

Celem głównym programu jest trwałe zmniejszenie liczby osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym o 1,5 mln osób oraz wzrost spójności społecznej.

W programie wyróżniono pięć celów operacyjnych:

1. Usługi dla aktywności i profilaktyki – ograniczenie wykluczenia dzieci i młodzieży. *Zapewnienie rodzinom z dziećmi dostępu do wysokiej jakości usług społecznych, który zwiększy szanse na aktywizację rodziców oraz umożliwi kompleksową profilaktykę zapobiegającą ubóstwu.*
2. Gwarancje dla przyszłości młodzieży – stworzenie szansy dla młodzieży wejścia na rynek pracy i tworzenia rodzin. *Stworzenie spójnego systemu działań edukacyjnych, społecznych i zawodowych umożliwiającego młodzieży przygotowanie do wejścia na rynek pracy, zdobycie niezbędnych kompetencji oraz umiejętności ułatwiających włączenie społeczne, aktywność zawodową i rozwój rodziny.*
3. Aktywna osoba, zintegrowana rodzina, odpowiedzialne lokalne środowisko. *Rozwój systemu aktywnej integracji, działającego na rzecz aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym i zawodowym osób, rodzin i środowisk zagrożonych wykluczeniem, umożliwiając łączenie ról społecznych zawodowych i rodzinnych oraz zwiększenie roli społeczności lokalnej opartych o zasadę partnerstwa publiczno-społecznego .*
4. Zapobieganie niepewności mieszkaniowej. *Zapewnienie dostępu do niedrogich mieszkań na wynajem umożliwiających stabilność rodzin i aktywizację zawodową*

rodzin oraz zapobieganie utracie mieszkania i bezdomności powodującej wykluczenie społeczne.

5. Seniorzy – bezpieczni, aktywni i potrzebni. *Zapewnienie osobom starszym, niepełnosprawnym, zależnym przyjaznych form opieki i form aktywnego spędzania czasu oraz aktywnego włączania się osób starszych w życie publiczne i zawodowe.*

Narodowy Program Zdrowia na lata 2016 – 2020 – działania przedstawione w Strategii są zgodne z założeniami zawartymi w w/w Programie, celem strategicznym Programu jest wydłużenie życia, poprawa zdrowia i związanej z nim jakości życia ludności oraz zmniejszenie nierówności społecznych w zdrowiu. Cel strategiczny można osiągnąć dzięki realizacji celów operacyjnych. W NPZ są one ukierunkowane na zmniejszenie narażenia społeczeństwa na największe zagrożenia dla zdrowia. W katalogu zadań niezbędnych do realizacji tych celów znajdują się działania konieczne do poprawy stanu zdrowia i jakości życia zarówno całego społeczeństwa, jak i szczególnie zagrożonych grup. Cele operacyjne programu:

1. Poprawa sposobu żywienia, stanu odżywienia oraz aktywności fizycznej społeczeństwa.
2. Profilaktyka i rozwiązywanie problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, uzależnieniami behawioralnymi i innymi zachowaniami ryzykownymi.
3. Profilaktyka problemów zdrowia psychicznego i poprawa dobrostanu psychicznego społeczeństwa.
4. Ograniczenie ryzyka zdrowotnego wynikającego z zagrożeń fizycznych, chemicznych i biologicznych w środowisku zewnętrznym, miejscu pracy, zamieszkania, rekreacji oraz nauki.
5. Promocja zdrowego i aktywnego starzenia się.
6. Poprawa zdrowia prokreacyjnego.

2.4 Zgodność z regionalnymi i wojewódzkimi dokumentami strategicznymi

Zgodność ze Strategią Rozwoju Lokalnego Gminy Horodło na lata 2016-2023

W dokumencie wyróżniono następujące cele główne:

Cel strategiczny 1: Wsparcie oraz promocja przedsiębiorczości i turystyki na terenie gminy.

Cel strategiczny 2: Poprawa jakości i dostępności usług społecznych, edukacyjnych i kulturalnych na terenie gminy.

Cel strategiczny 3: Poprawa stanu infrastruktury technicznej na terenie gminy.

Cel strategiczny 4: Zwiększenie dostępu i rozwój odnawialnych źródeł energii oraz innych technologii wytwarzania energii przyjaznej środowisku.

Zgodność ze Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Hrubieszowskiego na lata 2014-2020

W strategii zawarto działania zmierzające do rozwoju społeczności lokalnej powiatu, w taki sposób, by rozwój obejmował także osoby i rodziny obecnie z różnych przyczyn wykluczone społecznie. Przesłaniem strategii jest dążenie do zapewnienia bezpieczeństwa socjalnego wszystkim grupom społecznym. W dokumencie przedstawiono następujące cele strategiczne:

1. Opieka nad dzieckiem i rodziną.
2. Pomoc i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób starszych i niepełnosprawnych .
3. Ograniczenie zjawiska bezrobocia poprzez odpowiednią politykę rynku pracy w powiecie hrubieszowskim.
4. Rozwój społeczeństwa obywatelskiego.
5. Rozwój profilaktyki zdrowotnej i ochrona zdrowia.

Zgodność ze Strategią Polityki Społecznej Województwa Lubelskiego na lata 2014 - 2020

W strategii wyróżniono 7 celów głównych:

1. Wzrost zatrudnienia i ograniczenie poziomu ubóstwa w województwie lubelskim do 2020 roku.
2. Zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego, włączenie społeczne oraz wzrost aktywności i udziału w życiu społecznym osób starszych.
3. Budowa spójnego systemu pomocy efektywnie wspierającego rodzinę w województwie lubelskim.
4. Włączenie niepełnosprawnych mieszkańców województwa lubelskiego w życie społeczne i zawodowe.
5. Włączenie osób z zaburzeniami psychicznymi w życie społeczne i zawodowe.
6. Aktywne społeczności lokalne województwa lubelskiego.
7. Budowa efektywnej ekonomii społecznej w województwie lubelskim.

Zgodność ze Strategią Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 (z perspektywą 2030)

Cele strategiczne ww. strategii rozwoju obejmują:

1. Wzmacnianie urbanizacji regionu.
2. Restrukturyzacja rolnictwa oraz rozwój obszarów wiejskich.
3. Selektywne zwiększanie potencjału wiedzy, kwalifikacji, zaawansowania technologicznego, przedsiębiorczości i innowacyjności regionu.
4. Funkcjonalna, przestrzenna, społeczna i kulturowa integracja regionu.

Inne dokumenty strategiczne:

- *Strategia Rozwoju Powiatu Lubelskiego na lata 2016-2022 (z perspektywą do roku 2030);*
- *Regionalny Plan Działań na Rzecz Zatrudnienia;*
- *Program wyrównywania szans osób niepełnosprawnych, przeciwdziałania ich wykluczeniu społecznemu oraz pomocy w realizacji zadań na rzecz zatrudniania osób niepełnosprawnych na lata 2014-2020;*
- *Regionalny Program Ochrony Zdrowia Psychicznego dla województwa lubelskiego na lata 2018 – 2022;*
- *Wieloletni regionalny plan działań na rzecz promocji i upowszechniania ekonomii społecznej oraz rozwoju instytucji sektora ekonomii społecznej i jej otoczenia w województwie lubelskim na lata 2013-2020;*

II. PROCES WYPRACOWANIA STRATEGII

Do prac nad wypracowaniem Strategii zaproszeni zostali przedstawiciele instytucji publicznych i organizacji społecznych z terenu Gminy.

1. Przebieg procesu wypracowania Strategii

Proces przygotowania dokumentu składał się z następujących etapów:

- organizacja procesu planowania strategicznego,
- diagnoza sytuacji społecznej Gminy,
- planowanie działań,
- opracowanie dokumentu.

Diagnoza sytuacji społecznej w Gminie:

- analiza sytuacji społecznej w Gminie w oparciu o opinie przedstawicieli instytucji administracji samorządowej, organizacji społecznych analizę doświadczeń w rozwiązywaniu problemów społecznych,
- analiza doświadczeń w rozwiązywaniu problemów społecznych,
- dotychczasowa współpraca instytucji i organizacji społecznych na rzecz społeczności lokalnej,
- formułowanie wizji rozwoju społecznego Gminy.

Analiza problemów społecznych oraz zasobów społecznych w Gminie:

- identyfikacja i kategoryzacja problemów społecznych w Gminie,
- określenie zasobów społecznych Gminy.

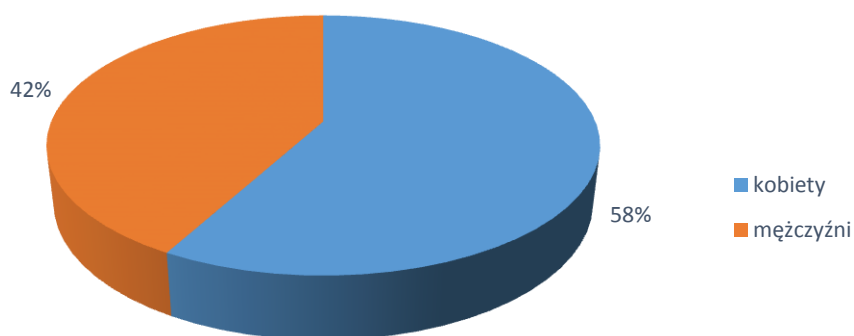
Formułowanie założeń strategii rozwiązywania problemów społecznych w oparciu o zasady rozwoju społecznego:

- formułowanie misji rozwoju społecznego w korelacji z wizją rozwoju Gminy,
- formułowanie celów strategicznych,
- określanie celów oraz kierunków działań w Gminie,
- określanie sposobu zarządzania realizacją strategii,
- ustalenie zasad monitoringu,
- opracowanie procedur ewaluacji.

Bazą do opracowania diagnozy społecznej zawartej w strategii były materiały i analizy statystyczne gromadzone przez instytucje takie, jak: Urząd Gminy Horodło, baza danych regionalnych Głównego Urzędu Statystycznego www.stat.gov.pl, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Horodle, placówki oświatowe, GOK, NZPOZ w Strzyżowie oraz wyniki anonimowych ankiet na temat występujących w Gminie problemów i oczekiwań.

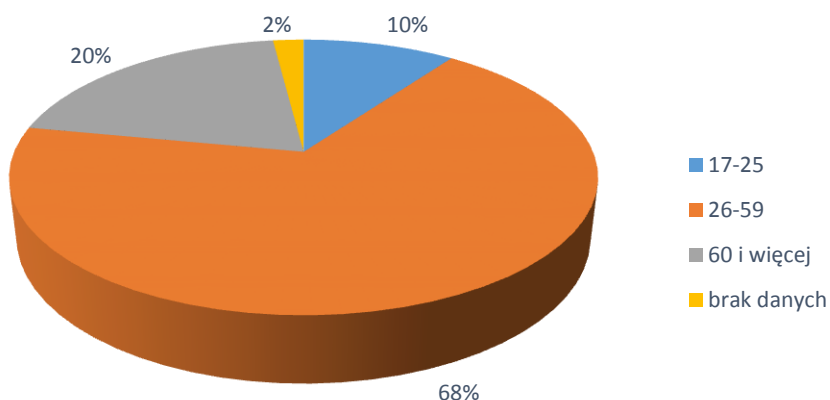
Elementem uspołecznienia procesu budowy GSRPS, było przeprowadzenie badania ankietowego skierowanego do mieszkańców - osób zainteresowanych uczestnictwem w życiu społecznym Gminy. W badaniu kwestionariuszowym udział wzięło łącznie 50 osób (29 kobiet, 21 mężczyzn).

Wykres 1. Udział respondentów ankiety w podziale na płeć. Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy ankiet.

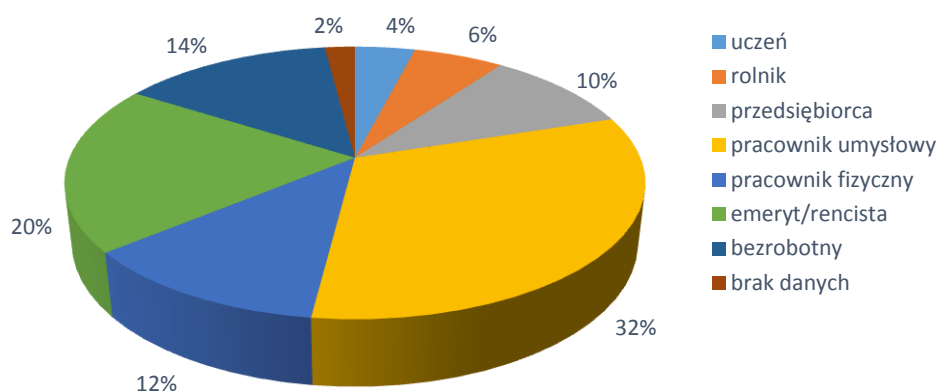
Najliczniejszą grupę wiekową stanowiły osoby mieszczące się w przedziale 26-59 lat - 34 osoby. Druga pozycja przypadła natomiast grupie wiekowej 60 i więcej lat - było to 10 osób.

Wykres 2. Udział respondentów wg wieku. Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy ankiet.

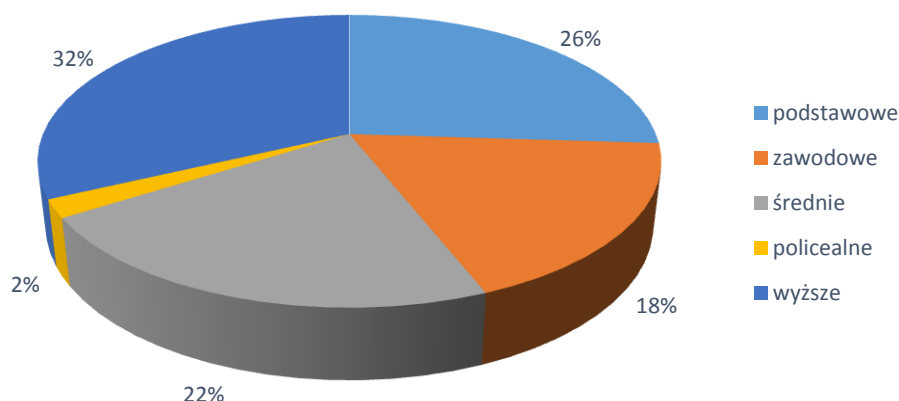
Pytani o aktywność zawodową mieszkańcy Gminy Horodło deklaruwali się najczęściej jako pracownik umysłowy (16 osób), następną pod względem liczebności grupę zawodową stanowili emeryci i renciści (10 osób).

Wykres 3. Podział respondentów wg statusu zawodowego. Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy ankiet.

Pod względem wykształcenia najliczniejszą grupę stanowiły osoby posiadające wykształcenie wyższe (16 osób).

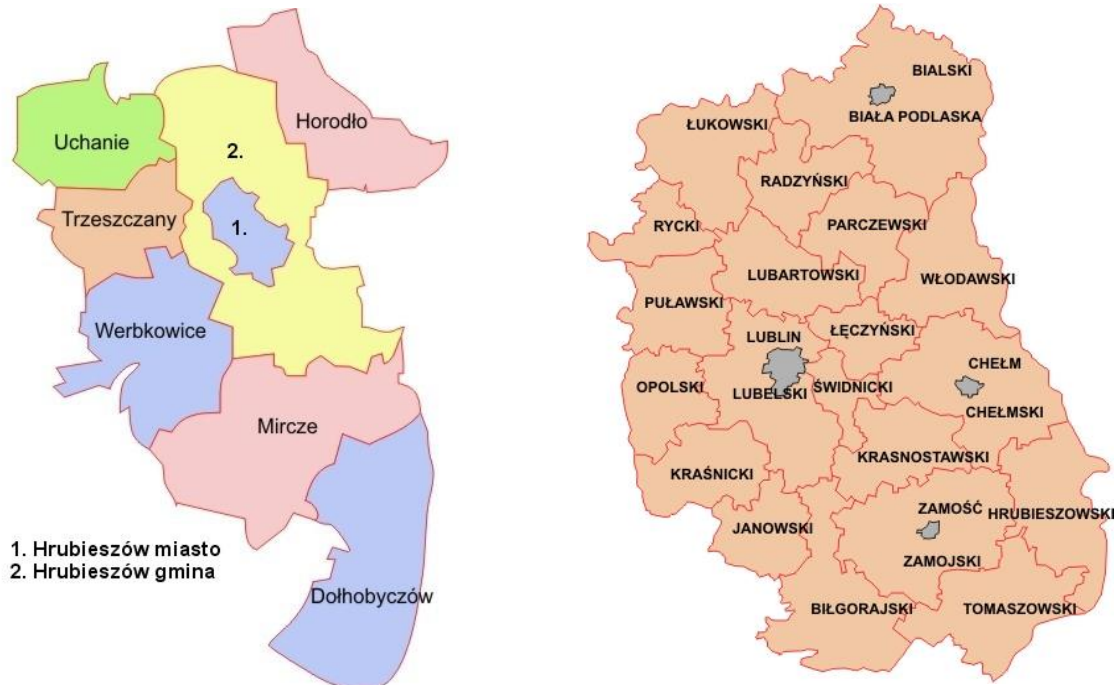
Wykres 4. Podział respondentów wg poziomu wykształcenia. Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy ankiet.

W oparciu o uzyskane informacje i materiały został przygotowany dokument, który pozwoli na racjonalizację i efektywną realizację lokalnej polityki społecznej oraz wskaże obszary, które w najbliższym czasie powinny stać się przedmiotem szczególnej troski władz samorządowych. Oparcie przygotowania dokumentu strategicznego o proces partycypacji społecznej gwarantuje rzetelną diagnozę oraz wypracowanie adekwatnych do zdiagnozowanych problemów kierunków realizacji strategii. Przedłożony materiał został opracowany w Ośrodku Pomocy Społecznej w Horodle przy merytorycznym wsparciu eksperta zewnętrznego – Agnieszki Wróblewskiej.

III. CHARAKTERYSTYKA GMINY

1. Położenie geograficzne

Rysunek 1. Umiejscowienie gminy Horodło w powiecie hrubieszowskim w województwie lubelskim. Źródło: <https://www.osp.org.pl>

Gmina Horodło położona jest w powiecie hrubieszowskim, w południowo-wschodniej części województwa lubelskiego. Siedzibą gminy jest Horodło. Na długości około 40 km gmina Horodło graniczy z Ukrainą, granica ta jest jednocześnie granicą Unii Europejskiej. Od zachodu sąsiaduje z gminą Hrubieszów od północy z gminą Dubienka. Powierzchnia gminy wynosi 130 km². W jej skład wchodzi 15 sołectw: Bereźnica, Cegielnia, Ciołki, Horodło, Hrebenne, Janki, Kobło kol., Kopyłów, Liski, Łuszków, Matcze, Poraj, Rogalin, Strzyżów, Zosin.

2. Historia

Pierwsza wzmianka o Horodle pochodzi z roku 1287 roku. W 1366 roku Horodło przejął Kazimierz Wielki, wówczas stało się miejscem sądów pogranicznych polsko-litewskich, a król przekazał je w lenno Jerzemu Narymuntowiczowi. W roku 1388 król Władysław Jagiełło nadał ziemię belską wraz z Horodłem księciu mazowieckiemu Siemowitowi IV jako posag swej siostry Aleksandry. Nadanie to zostało potwierdzone dokumentem królewskim

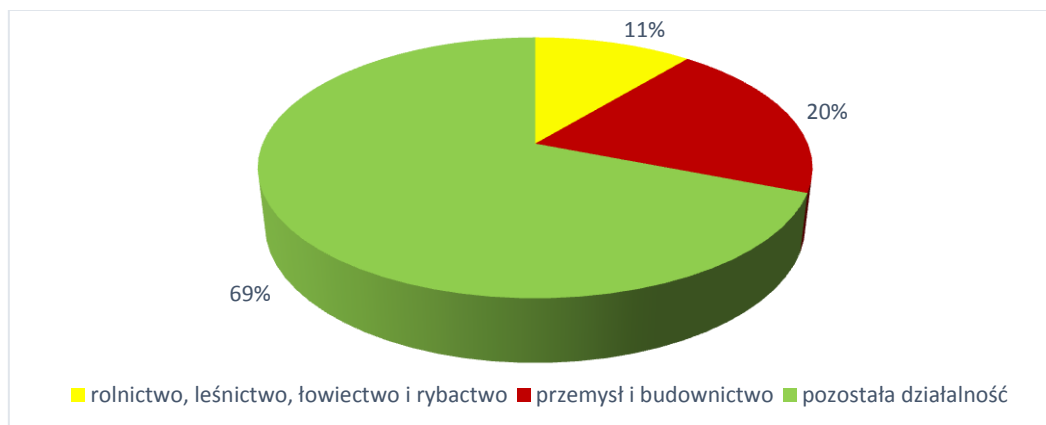
w 1396 r., w którym Horodło nazywane jest już miastem. W 1411 roku księżna Aleksandra, żona Ziemowita, a siostra Władysława Jagiełły ufundowała w Horodle kościół i klasztor Dominikanów. W 1413 roku na zamku w Horodle zawarto unię pomiędzy Wielkim Księstwem Litewskim, a Królestwem Polskim. W 1454 r. Horodło otrzymało prawa miejskie, a w 1462r. zostało stolicą powiatu i starostwa grodowego, istniejących do końca Rzeczypospolitej Obojga Narodów. Największy rozwój Horodła przypada na drugą połowę XVI i początek XVII wieku. 13 stycznia 1870 r. pozbawiono Horodło praw miejskich.¹

3. Gospodarka Gminy

3.1 Przedsiębiorczość

W 2019 roku na terenie Gminy Horodło było zarejestrowanych 281 podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON, spośród których 13 należało do sektora publicznego, a 264 do sektora prywatnego. W ramach wszystkich przedsiębiorstw 69% wykonuje pozostałą działalność gospodarczą, 20% działa w ramach przemysłu i budownictwa, a 11% to rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo.

Wykres 5. Przedsiębiorstwa z terenu Gminy Horodło (rok 2018). Podział według rodzajów działalności PKD 2007. Źródło: dane GUS <https://bdl.stat.gov.pl/>

W ramach sektora publicznego spośród 13 podmiotów 10 należy do państwowych i samorządowych jednostek prawa budżetowego. Z kolei sektor prywatny, to przede wszystkim osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (204 jedn.), oraz spółki handlowe (8 jedn.), spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego (4 jedn.) spółdzielnie

¹ <https://pl.wikipedia.org/wiki/Horodło>

(2 jedn.), fundacje (1 jedn.) oraz stowarzyszenia i organizacje społeczne (16 jedn.). Na przestrzeni lat 2017-2019 przybyło w Gminie 17 podmiotów gospodarczych.

Odnosząc się do wskaźników podmiotów gospodarki narodowej (przyjętych dla celów porównawczych przez GUS w 2018 r.), należy stwierdzić, że na 10 tys. ludności na terenie Gminy Horodło przypada 548 firm. Na 100 osób w wieku produkcyjnym 6,71 osób fizycznych prowadzi działalność gospodarczą. Odnosząc się do fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych można stwierdzić, iż na 10 tys. mieszkańców przypadają 33 tego typu podmioty. Szczegółowe dane prezentuje poniższa tabela.

Tabela 1. Podmioty gospodarki narodowej – wskaźniki. Źródło: dane GUS <https://bdl.stat.gov.pl/>

Kategoria	Jednostka miary	Wartość wskaźnika		
		2017	2018	2019
podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności	jed. gosp.	502	548	b.d.
jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności	jed. gosp.	40	71	39
jednostki wykreślone z rejestru REGON na 10 tys. ludności	jed. gosp.	46	29	29
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym	jed. gosp.	6,07	6,71	b.d.
fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców	jed. gosp.	30	33	b.d.
podmioty nowo zarejestrowane na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym	jed. gosp.	66	117	b.d.
podmioty na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym	jed. gosp.	83,0	90,2	b.d.

4. Ludność Gminy

4.1 Demografia

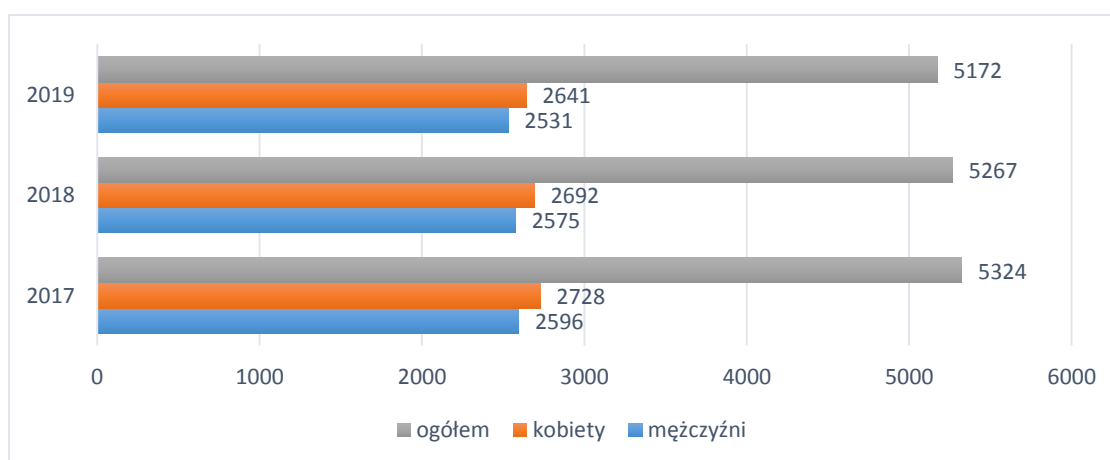
Na koniec 2019 r. Gminę Horodło zamieszkiwało 5172 mieszkańców. Na przestrzeni trzech ostatnich lat populacja Gminy zmniejszyła się, co jest zjawiskiem bardzo niekorzystnym dla rozwoju gospodarczego i społecznego Gminy. Gęstość zaludnienia w Gminie w 2018 roku wynosiła 40 osób na 1 km².

Tabela 2. Demografia Gminy Horodło. Źródło: dane UG Horodło.

Rok	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019
ogółem	5324	5267	5172
Kobiety			
ogółem	2728	2692	2641
0-15 lat	343	360	371
16-59 lat	1464	1461	1437
60 i więcej	921	871	833
Mężczyźni			
ogółem	2596	2575	2531
0-15 lat	306	333	341
16-64 lata	1804	1781	1754
65 i więcej	486	461	436

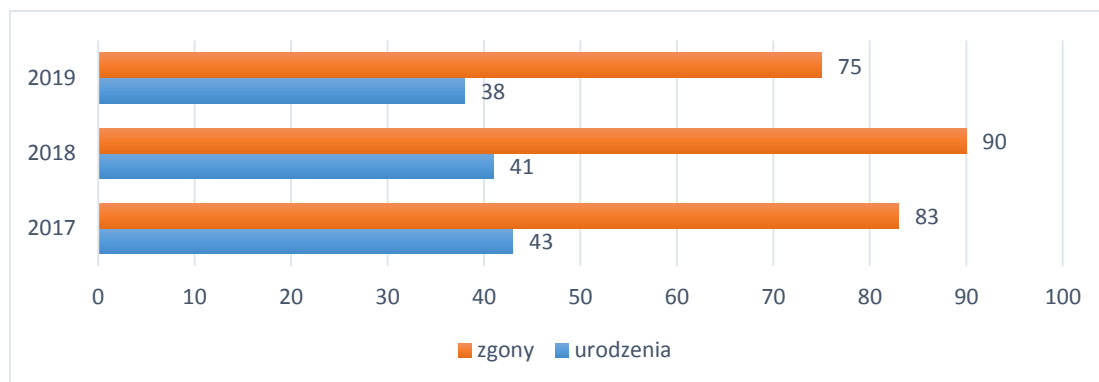
Wśród ogólnej liczby mieszkańców Gminy liczba kobiet jest wyższa od liczby mężczyzn. Nierównowaga ta nie jest niepokojąca, od lat utrzymuje się na tym samym poziomie. Przyczyną tego stanu rzeczy jest wyższa dla kobiet niż dla mężczyzn średnia długość trwania życia, co jest zjawiskiem charakterystycznym dla całego kraju. W 2018 roku współczynnik feminizacji w Gminie wyniósł 104.

Wykres 6. Liczba mieszkańców Gminy Horodło w latach 2017-2019 w podziale na płeć oraz ogółem. Źródło: UG Horodło.

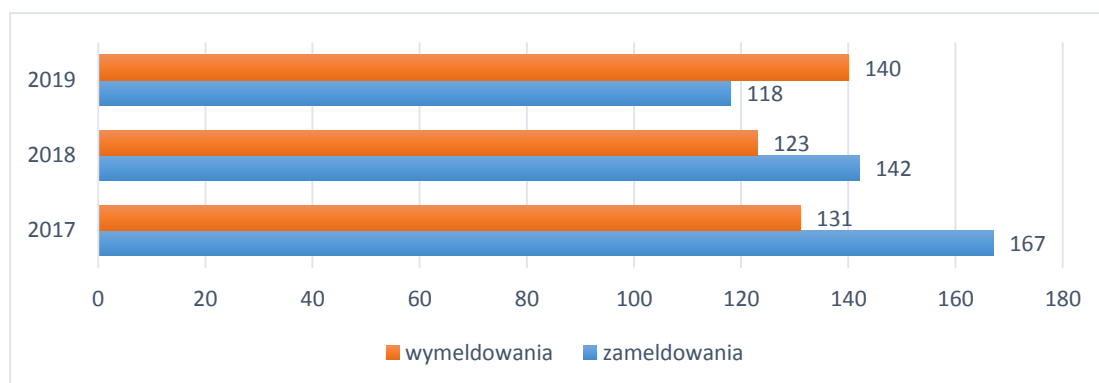
W latach 2017-2019 na terenie Gminy zanotowano ujemny przyrost naturalny. Ogólny bilans lat 2017-2019 wyniósł – 126 osób.

Wykres 7. Ruch naturalny ludności w Gminie Horodło w latach 2017-2019. Źródło: dane UG Horodło.

W przypadku salda migracji wskaźniki są dodatnie. Na przestrzeni lat 2017-2019 ogólna liczba zameldowań przewyższała liczbę wymeldowań. Saldo migracji dla lat 2017-2019 wynosi + 33 osoby. Należy jednak zauważyć, iż w roku 2019 liczba wymeldowań przewyższała liczbę zameldowań (-22 osoby).

Wykres 8. Migracje ludności na terenie Gminy Horodło w latach 2017-2019. Źródło: dane UG Horodło.

Według danych GUS w 2018 roku wśród mieszkańców Gminy Horodło ponad połowa, to osoby w wieku produkcyjnym (60,7%), osoby w wieku przedprodukcyjnym stanowią 16,5%, natomiast osoby w wieku poprodukcyjnym stanowią 22,8% ludności. Liczba ludności w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym wynosi 64,7. Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi wynosi 29,5.

Podsumowując powyżej zaprezentowane wskaźniki demograficzne Gminy należy zwrócić uwagę na niekorzystne trendy: ujemny przyrost naturalny oraz zmniejszającą się liczbę zameldowań. Powoduje to wyludnianie się gminy.

Niepokój na przyszłość może budzić fakt, iż 60,7% mieszkańców, to osoby w wieku produkcyjnym. Należą do nich zarówno mieszkający tu od urodzenia, jak i osoby, które wybrały Gminę na miejsce zamieszkania. Obecnie jest to bardzo korzystne dla rozwoju gospodarczego Gminy, jednak przy utrzymującym się ujemnym przyroście naturalnym za

kilka czy kilkanaście lat, liczba osób w wieku poprodukcyjnym będzie ogromnym obciążeniem dla osób w wieku aktywności zawodowej.

4.2 Poziom życia

W 2018 r. dochody Gminy Horodło w przeliczeniu na jednego mieszkańca wyniosły 4343 zł, przy wydatkach w wysokości 4851 zł. W tym samym roku wydatki na pomoc społeczną i pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej wyniosły 1531,5 tys. i stanowiły 6% całości wydatków gminnego budżetu. W 2018 roku w Powiecie Hrubieszowskim wydatki na pomoc społeczną i pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej wyniosły 4,1% wydatków budżetu.

4.3 Mieszkalnictwo

Przeciętna powierzchnia użytkowa jednego mieszkania wynosi w Gminie Horodło 74 m² (2018 r.). W tym samym roku Gmina nie ponosiła wydatków przeznaczonych na gospodarkę mieszkaniową, dochody z tego tytułu wynosiły 0,3% ogółu dochodów budżetu gminy.

Tabela 3. Zasoby mieszkaniowe w Gminie Horodło. Źródło: dane GUS <https://bdl.stat.gov.pl/>

	Jednostka miary	2016	2017	2018
ZASOBY MIESZKANIOWE				
Zasoby mieszkaniowe wg lokalizacji				
Ogółem				
<i>mieszkania</i>	mieszk.	2082	2087	2088
<i>izby</i>	izba	7156	7179	7182
<i>powierzchnia użytkowa mieszkań</i>	m ²	154462	155123	155203
Budynki mieszkalne w Gminie				
Ogółem	bud.	1798	1803	1783
Mieszkania wyposażone w instalacje techniczno-sanitarne				
Ogółem				
<i>wodociąg</i>	mieszk.	1 426	1 431	1 432
<i>ustęp splukiwany</i>	mieszk.	1 395	1 400	1 401
<i>łazienka</i>	mieszk.	1 335	1 340	1 341
<i>centralne ogrzewanie</i>	mieszk.	1 143	1 148	1 149
Mieszkania wyposażone w instalacje - w %				
<i>wodociąg</i>	%	68,5	68,6	68,6

łazienka	%	64,1	64,2	64,2
centralne ogrzewanie	%	54,9	55,0	55,0
Zasoby mieszkaniowe – wskaźniki				
przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania	m ²	74,2	74,3	74,3
przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę	m ²	29,1	29,5	29,8
mieszkania na 1000 mieszkańców	mieszk.	391,9	396,8	401,3

5. Infrastruktura społeczna Gminy Horodło

5.1 Oświata

Na terenie Gminy funkcjonuje:

- Przedszkole Samorządowe w Strzyżowie.
- Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Strzyżowie.
- Zespół Szkół w Horodle.

Tabela 4. Informacja dotycząca edukacji szkolnej i przedszkolnej w Gminie Horodło w latach 2017-2019.
Źródło: Dane instytucji.

Przedszkole Samorządowe w Strzyżowie			
	2017/2018	2018/2019	2019/2020
Liczba dzieci	50	67	64
Liczba nauczycieli	4 – pełny etat 2 – niepełny etat anglista katecheta	5 – pełny etat 3 – niepełny etat anglista katecheta logopeda	6 – pełny etat 3 – niepełny etat anglista katecheta logopeda
Realizowane programy dodatkowe	- Czyste powietrze - Kubusiowi przyjaciele		
Infrastruktura przedszkolna	Wygodne, przestronne 3 sale zabaw i zajęć wyposażone w zabawki i pomoce dydaktyczne. Książeczki i meble dostosowane do wieku dzieci, ponadto w salach są projektory multimedialne i komputery dla wszystkich nauczycieli. Wychowankowie korzystają z pełnego wyżywienia (śniadania, obiady, podwieczorek). Plac zabaw wyposażony w huśtawki, piaskownice, zjeżdżalnie.		

Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Strzyżowie			
	2017/2018	2018/2019	2019/2020
Liczba uczniów	SP – 80 Gimnazjum – 21	SP – 87 Gimnazjum – 9	b.d.
W tym liczba uczniów niepełnosprawnych	2 uczniów – kształcenie specjalne 1 – uczeń niedowidzący 1 – uczeń nauczanie indywidualne	2 uczniów – kształcenie specjalne 1 – uczeń niedowidzący 1 – uczeń nauczanie indywidualne	b.d.
Liczba nauczycieli	21	20	b.d.
Realizowane programy dodatkowe	<ul style="list-style-type: none"> - Arkana recytacji - Polubić pisanie - W świecie baśni i bajek - Znajdź właściwe rozwiązanie - Nie pal przy mnie proszę - Trzymaj formę - Szklanka mleka - Owoce i warzywa w szkole 		
Infrastruktura edukacyjna	<p>Budynek SP w Strzyżowie jest trzykondygnacyjny. W skrzydle głównym na parterze znajduje się przedszkole zaś na I i II piętrze mieszczą się sale lekcyjne od nr 1 do nr 8 oraz biblioteka, pokój nauczycielski korytarz i łazienki. Sale lekcyjne są dostosowane do zajęć z języka polskiego, języków obcych, matematyki, biologii, przyrody, geografii, historii, edukacji wczesnoszkolnej. Wyposażone w meble tablice i monitory interaktywne, tablice sucho ścieralne laptopy projektory i inne pomoce dydaktyczne. Biblioteka dysponuje lekturami i książkami w ilości 4200 woluminów. W drugim skrzydle budynku znajduje się sala gimnastyczna o wymiarach 10mx20 m wraz przebieralniami, magazynkiem wuefisty, świetlica szkolna, gabinet pielęgniarstwa i intendenta, pracownia fizyko-chemiczna oraz 2 pracownie komputerowe. Te pracownie również są wyposażone w meble, tablice i monitory interaktywne, projektory, laptopy, komputery oraz inne pomoce dydaktyczne.</p> <p>Znajduje się również blok żywieniowy: kuchnia wraz z zapleczem tj. pomieszczenie obróbki wstępnej, magazynki z lodówkami i do przechowywania produktów suchych, warzyw.</p> <p>Przed budynkiem szkoły znajduje się ogród botaniczny wykorzystywany do celów dydaktyczno-rekreacyjnych, plac zabaw wyposażony w trzy huśtawki, domek-altankę, ławeczki. Od strony południowej- tyły budynku- znajduje się boisko szkolne do piłki nożnej, bieżnia dwutorowa o dł. 100 m oraz miejsce biwakowe z obmurowanym paleniskiem,</p>		

	<p>ławami i stołem. W szkole od 2017 r. znajduje się przedszkole, któremu szkoła udostępniła parter i część terenu zewnętrznego od strony wschodniej, gdzie znajduje się plac zabaw przedszkolaków. Przy szkole jest parking na samochody osobowe oraz rowerowy. Budynek posiada własną kotłownię i jest ogrzewany olejem opałowym. Na placu szkoły znajduje się również metalowy garaż pełniący funkcję budynku gospodarczego.</p>		
Zespół Szkół w Horodle			
	2017/2018	2018/2019	2019/2020
Liczba uczniów	211	228	220
W tym liczba uczniów niepełnosprawnych	1	2	2
Liczba nauczycieli	38	38	36
Realizowane programy dodatkowe	- Youngster	- Youngster - Energia kompetencji - Aktywna Tablica	- Youngster, - Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa
Działalność klubów sportowych	-	zajęcia sportowe Szkolnego Klubu Sportowego – piłka nożna – 19 uczniów (2 razy w tygodniu po 1 godz.)	zajęcia sportowe Szkolnego Klubu Sportowego – piłka nożna – 19 uczniów (2 razy w tygodniu po 1 godz.)
liczba dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym	dzieci mł. – 26 6 – latki – 26	dzieci mł. – 26 6 – latki – 26	dzieci mł. – 21 6 – latki – 21
liczba nauczycieli	2	2	2
Infrastruktura przedszkolna	Plac zabaw, boisko szkolne		

Na przestrzeni lat liczba dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym oraz uczniów uczęszczających do szkół na terenie Gminy Horodło utrzymywała się na zbliżonym poziomie.

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Hrubieszowie wydała następującą ilość orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego oraz nauczania indywidualnego dla dzieci z terenu gminy Horodło:

Tabela 5. Liczba wydanych orzeczeń dla uczniów z Gminy Horodło w latach 2017-2019. Źródło: Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Hrubieszowie.

Rok szkolny	2017	2018	2019
Orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego	4	5	15
Orzeczenie o potrzebie indywidualnego nauczania	10	4	2

5.2 Kultura

Gminny Ośrodek Kultury w Horodle

GOK prowadzi wielokierunkową działalność kulturalną w zakresie kultury i sztuki, sportu, pozyskiwania i przygotowywania mieszkańców gminy do aktywnego uczestnictwa w kulturze. Tworzy warunki do czynnego spędzania czasu wolnego oraz umożliwia różnym grupom społecznym i wiekowym aktywne rozwijanie zainteresowań i zamiłowań.

Do zadań GOK należy:

- Organizacja przeglądów, konkursów, festiwali dla zespołów amatorskiego ruchu artystycznego i twórców nieprofesjonalnych z poszczególnych dyscyplin sztuki.
- Prezentacja i promocja dorobku zespołów i twórców nieprofesjonalnych.
- Upowszechnianie poszczególnych dyscyplin sztuki – edukacja kulturalna dzieci, młodzieży i osób dorosłych z zakresu: muzyki, śpiewu, tańca i recytacji.
- Organizacja koncertów, spektakli teatralnych.
- Rozwijanie i propagowanie edukacji muzyczno-wokalnej wśród dzieci i młodzieży.
- Prowadzenie zespołów śpiewaczych działających na terenie gminy Horodło.
- Prowadzenie zespołów wokalnych.
- Klub Seniora.
- Prowadzenie zespołów artystycznych i kół zainteresowań.
- Organizacja czasu wolnego dla dzieci i młodzieży podczas ferii zimowych oraz wakacji.

W Gminnym Ośrodku Kultury działalność prowadzą:

- Zespół Śpiewaczy „Nadbużanie” z Horodła
- Zespół Śpiewaczy „Sami Swoi” z Kopyłowa
- Zespół Śpiewaczy „Kopyłowianie” z Kopyłowa
- Zespoły tańca ludowego

- Grupa teatralno-kabaretowa Klubu Seniora w Horodle
- Nauka gry na gitarze
- Kapela Ludowo-Podwórkowa „Horodlacy”
- Zespół muzyczny „Ares”

Gminna Biblioteka Publiczna w Horodle

Gminna Biblioteka Publiczna w Horodle oraz jej filia w Strzyżowie świadczy usługi w zakresie rozwijania i zaspokajania potrzeb czytelniczych, informacyjnych i kulturalnych mieszkańców gminy. Jest organizatorem różnych spotkań tematycznych, okolicznościowych z dziećmi i młodzieżą, konkursów czytelniczych, plastycznych i fotograficznych. W czytelnicy odbywają się imprezy związane z książką, rocznicami literackimi, obchodami państwowymi, lekcje biblioteczne, konkursy, itp. Księgozbiór w 2018 roku liczył 8266 woluminów w GBP w Horodle oraz 10563 woluminów w Filii w Strzyżowie. Przy bibliotece w Strzyżowie działa Klub Seniora „Druga Młodość”.

5.3 Służba zdrowia

Na terenie Gminy działają 2 przychodnie: Dorota i Tomasz Romak Spółka Cywilna Horodło, NZPOZ Ośrodek Zdrowia w Strzyżowie.

Najczęstsze choroby i dolegliwości pacjentów Ośrodka Zdrowia w Strzyżowie to: choroby układu krążenia, a zwłaszcza nadciśnienie, zaburzenia rytmu serca, choroba niedokrwienna serca, miażdżyca, udary mózgu, zaburzenia ukrwienia kończyn dolnych, cukrzyca, nowotwory, niewydolność oddechowa, bóle mięśni i stawów pod którymi kryje się wiele jednostek chorobowych o podłożu zapalnym i zwyrodnieniowym.

Profilaktyczna opieka zdrowotna gwarantowana jest wszystkim dzieciom i młodzieży. Działania profilaktyczne obejmują m.in. wizyty patronażowe wykonywane przez położną i pielęgniarkę środowiskowo-rodzinną, profilaktyczne badania lekarskie, testy przesiewowe wykonywane przez pielęgniarkę, szczepienia ochronne obowiązkowe.

Profilaktyczną opiekę zdrowotną nad dziećmi i młodzieżą w szkole podstawowej sprawuje pielęgniarka szkolna w środowisku nauczania i wychowania na terenie szkoły w gabinecie profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej.

Największym problemem zdrowotnym wśród dzieci i młodzieży w wieku 5-18 lat są zniekształcenia kręgosłupa, alergie, zaburzenia refrakcji i akomodacji oka, nadwaga i otyłość

oraz brak opieki stomatologicznej. Edukacja zdrowotna to pogadanki, projekcje filmów dydaktycznych, rozmowy indywidualne. Poruszane tematy to:

Otyłość – zagrożenie dla zdrowia jako choroba cywilizacyjna: omówienie przyczyn otyłości, zajęcia fizyczne i sport jako sposób na odchudzanie.

Propagowanie zdrowego stylu życia – uświadomienie szkodliwości zażywania środków zmieniających świadomość w tym alkoholu, narkotyków, dopalaczy. Zachęcania młodzieży do udziału w akcjach profilaktycznych (Dzień bez papierosa, Dzień walki z AIDS, dzień dla serca, dzień mleka, dzień walki z rakiem, dzień walki z gruźlicą, dzień krwiodawstwa, plakaty, gazetki, konkursy, akcje zdrowotne.

Aktywność ruchowa jako recepta na zdrowe życie – zachęcanie wychowanków do rozwijania umiejętności ruchowych umożliwiającym uczestnictwo w wybranych przez nich formach aktywności fizycznej indywidualnej i zespołowej, zajęcia sportowe i pozalekcyjne (zajęcia lekcyjne WF), umiejętne spędzanie czasu wolnego.

Zasoby kadrowe Ośrodka Zdrowia w Strzyżowie to lekarz POZ, pielęgniarka praktyki, pielęgniarka środowiskowo-rodzinna, pielęgniarka w środowisku nauczania i wychowania, położna środowiskowo-rodzinna. Obecnie 40% personelu (w tym lekarz) jest w okresie przedemerytalnym co będzie skutkowało niedoborem kadry medycznej w przyszłym roku. W kolejnych latach pozostali pracownicy osiągną wiek emerytalny co może skutkować likwidacją placówki.

Liczba świadczeń medycznych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w roku 2019 wynosiła około 15000 świadczeń medycznych.

5.4 Pomoc społeczna

Ośrodek Pomocy Społecznej w Horodle jest gminną jednostką organizacyjną i budżetową utworzoną do realizowania zadań własnych i zadań zleconych Gminie z zakresu pomocy społecznej. Zadaniem Ośrodka jest:

- umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie samodzielnie pokonać wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości oraz zapobieganie powstawaniu takich sytuacji;
- wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia ich niezbędnych potrzeb życiowych i umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności

człowieka oraz doprowadzenia do możliwie pełnego usamodzielnienia osób i rodzin oraz integracji ze środowiskiem.

Ośrodek realizuje zadania w zakresie pomocy społecznej zlecone samorządowi gminnemu i zadania własne w trybie określonym przepisami ogólnie obowiązującymi. Realizując zadania pomocy społecznej GOPS współpracuje z różnymi instytucjami w celu pomocy podopiecznym, m.in. z: Urzędem Gminy, policją, szpitalami, GKRPA, szkołami, poradnią psychologiczno-pedagogiczną, sądem, kuratorami sądowymi, PCPR, Powiatowym Urzędem Pracy, ZUS, KRUS, US, zakładami karnymi, ośrodkami wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi, ośrodkami szkolno-wychowawczymi, Zespołami Interdyscyplinarnymi ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, kościołem, organizacjami pozarządowymi, służbą zdrowia, Regionalnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Lublinie, UW w Lublinie, prokuraturą.

W roku 2019 w GOPS w Horodle zatrudnionych było 10 pracowników, w tym trzech pracowników socjalnych.

W 2019 roku pomocą GOPS objęto 169 rodzin, a w nich 338 osób. Świadczenia pieniężne przyznano ogółem 158 rodzinom.

Tabela 6. Dane o korzystających z pomocy i wsparcia. Źródło: dane GOPS w Horodle.

Rok	2017	2018	2019
Osoby i rodziny, którym udzielono pomocy i wsparcia			
Liczba osób	297	232	208
Osoby, którym przyznano świadczenie			
Liczba osób W tym:	297	232	208
Osoby długotrwale korzystające	221	197	108
Wiek 0-17	81	55	32
Wiek produkcyjny	184	137	152
Wiek poprodukcyjny	32	40	24
Liczba rodzin	220	182	169
Liczba osób w rodzinach	487	362	338

Na przestrzeni trzech lat odnotowano 30% spadek liczby osób, którym przyznano decyzją świadczenia przyznane w ramach zadań własnych i zleconych (bez względu na ich rodzaj, formę, liczbę oraz źródło finansowania). Zmniejszyła się także liczba osób długotrwale korzystających z pomocy o 51%.

Tabela 7. Rzeczywista liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną. Źródło: dane GOPS w Horodle.

Wyszczególnienie	2017		2018		2019	
	Liczba rodzin	L. os. w rodz.	Liczba rodzin	L. os. w rodz.	Liczba rodzin	L. os. w rodz.
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych i zadań własnych – OGÓLEM, w tym:	220	487	182	362	169	338
Świadczenia pieniężne	192	453	171	322	158	316
Świadczenia niepieniężne	49	197	34	127	32	98
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych bez względu na ich rodzaj i formę	0	0	0	0	0	0
Świadczenia przyznane w ramach zadań własnych bez względu na ich rodzaj i formę	220	487	182	362	169	338

W latach 2017-2019 zmniejszyła się liczba rodzin korzystających ze świadczeń pieniężnych pomocy społecznej o 18%, jednocześnie zmalała liczba rodzin korzystających ze świadczeń niepieniężnych o 35%.

GOPS realizuje zadania wynikające z ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U z 2020 r. poz. 111). W ramach wypłaconych świadczeń wypłacono: zasiłek rodziny wraz z dodatkami, specjalny zasiłek opiekuńczy, świadczenia pielęgnacyjne, zasiłek pielęgnacyjny, świadczenie rodzicielskie, zasiłek dla opiekuna, jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia dziecka.

Tabela 8. Świadczenia rodzinne wypłacone w latach 2017-2019. Źródło: dane GOPS w Horodle.

	2017	2018	2019
Liczba decyzji dot. świadczeń rodzinnych	469	941	395
Kwota wypłaconych świadczeń	2 009 618, 86zł	1 914 435,53zł	1 819 498,13zł

W latach 2017-2019 sukcesywnie maleje kwota wypłacanych świadczeń.

W zakresie realizacji ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U z 2019 r. poz. 2407) wypłacane są świadczenia wychowawcze 500+. Na przestrzeni lat 2017-2019 liczba wypłacanych świadczeń wzrosła o 8%.

Tabela 9. Świadczenia wychowawcze 500 + wypłacane w latach 2017-2019. Źródło: dane GOPS w Horodle.

	2017	2018	2019
Liczba świadczeń	6 803	6 563	7 377

Kwota wypłaconych świadczeń	3 387 624,20 zł	3 265 318,77 zł	3 688 604,20 zł
Liczba objętych dzieci	557	542	759
Średnia liczba rodzin korzystających ze świadczenia wychowawczego	361	339	323*

* Dane za rok 2019 dotyczą okresu od stycznia do czerwca

Ośrodek realizuje również zadania z ustawy z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (Dz. U. z 2019 poz. 1390). W roku 2019 wydanych zostało 387 kart, w 2018 r. wydano 31 kart, w 2017 r. wydano 22 karty.

Jedną z form pomocy oferowaną przez GOPS jest praca socjalna świadczona na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym. Jest ona ukierunkowana na przywrócenie utraconej lub ograniczonej zdolności samodzielnego funkcjonowania osoby lub rodziny i świadczona jest osobom i rodzinom bez względu na uzyskiwany dochód. Praca socjalna może być prowadzona w oparciu o kontrakt socjalny, w którym opracowuje się ocenę sytuacji osoby lub rodziny oraz formułuje cele, które ma osiągnąć osoba lub rodzina dla przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej.

Pracownicy socjalni pomagają również osobom i rodzinom w załatwianiu spraw urzędowych, m.in. rent, emerytur, zasiłków rodzinnych i pielęgnacyjnych, uzyskania orzeczenia o niepełnosprawności, uzyskania alimentów. Uczestniczą w rozwiązywaniu problemów środowisk zagrożonych uzależnieniami, środowisk będących w konflikcie z prawem, bezrobotnych, niepełnosprawnych oraz rodzin dotkniętych innymi problemami, środowisk z przemocą.

Tabela 10. Liczba osób i rodzin objętych pracą socjalną ogółem w latach 2017-2019. Źródło: dane GOPS w Horodle.

Wyszczególnienie	2017	2018	2019
Liczba rodzin	121	182	169
Liczba osób w rodzinach	273	362	338
Liczba zawartych kontraktów socjalnych (ogółem)	3	0	0
Liczba rodzin, której udzielono pomocy wyłącznie w postaci pracy socjalnej	14	11	10

Dane zawarte w tabeli pokazują liczbę rodzin objętych pracą socjalną w latach 2017-2019. Na przestrzeni lat 2017-2019 odnotowano 40% wzrost liczby rodzin objętych pracą socjalną, co wskazuje na wzrost zapotrzebowanie na powyższe formy wsparcia.

GOPS w Horodle wykonuje także zadania wynikające z ustawy a dotyczące osób uprawnionych do alimentów. W ostatnich trzech latach zmniejsza się liczba wypłacanych świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

Tabela 11. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego. Źródło: dane GOPS w Horodle.

Wyszczególnienie	2017	2018	2019
Liczba wypłaconych świadczeń	438	310	296
Liczba osób korzystających ze świadczenia alimentacyjnego	29	26	24
Kwota wypłaconych świadczeń w zł	130 240	109 140	105 262

GOPS realizuje również ustawowo odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej mieszkańców z terenu Gminy Horodło. W 2017 roku pomocą w formie opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej objęto 3 osoby, w 2018 r. 4 osoby i w 2019 r. finansowano pobyt 4 osób.

Realizacja Programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” przebiegała w dwóch formach: bezpłatne posiłki oraz zasiłki celowe dla rodzin na zakup żywności.

Na przestrzeni lat malała kwota przyznanego świadczenia w formie posiłku, rosła natomiast kwota udzielanych zasiłków celowych i świadczeń rzeczowych.

Tabela 12. Świadczenia przyznane w zakresie realizacji programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”. Źródło: dane GOPS w Horodle.

Wyszczególnienie	2016	2017	2018
Zasiłek celowy świadczenia rzeczowe - przyznane w ramach programu wieloletniego "Pomoc Państwa w zakresie dożywiania"			
Liczba osób	81	79	84
Kwota świadczeń w złotych	29 360	41 170	55 400
Posiłek - świadczenie przyznane w ramach programu wieloletniego "Pomoc Państwa w zakresie dożywiania"			
Liczba osób	131	81	55
Kwota świadczeń w złotych	62 313	40 830	25 238

W 2019r. Gmina podpisała umowę z Urzędem Wojewódzkim w Lublinie w sprawie realizacji wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu”. Dzięki programowi, udzielana była pomoc w formie posiłku oraz świadczenia pieniężnego na zakup żywności. Z posiłków wydawanych w szkołach skorzystało 36 dzieci i młodzieży z terenu gminy Horodło. Łącznie na sfinansowanie posiłków przeznaczono 13 650 zł. Z pomocy w postaci świadczeń pieniężnych przyznawanych w formie gotówkowej bądź przeznaczonych do zrealizowanie w sklepie spożywczym skorzystało 83 osoby. Zasiłki przyznane były na łączną kwotę 71 250 zł.

W listopadzie 2016 r. GOPS nawiązał współpracę z Lubelskim Oddziałem Okręgowym Polskiego Czerwonego Krzyża w Lublinie w ramach Programu Operacyjnego Pomocy Żywnościowej 2014-2020 – Program 2016. W związku z realizacją ww. Programu GOPS systematycznie otrzymuje dostawy żywności dla mieszkańców gminy Horodło. W 2017 roku z pomocy skorzystało łącznie 588 osób z terenu gminy Horodło, w 2018 roku 760 osób, w 2019 roku 860 osób.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej współpracuje z radnymi i sołtysami, placówkami służby zdrowia i policją w zakresie rozpoznawania potrzeb i świadczenia ewentualnej pomocy dla osób, które w szczególności są narażone na negatywne skutki zimy. Utrzymywana jest stała współpraca z władzami gminy w zakresie potrzeb społecznych oraz rozwiązywania pojawiających się problemów.

Dzienny Dom Senior + w Matczu

Uchwałą Nr X/71/19 Rady Gminy Horodło z dnia 20 grudnia 2019 r. w sprawie zmiany statutu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Horodle w strukturę GOPS wprowadzony został ośrodek wsparcia dziennego pobytu „Dzienny Dom Senior + w Matczu”. Ośrodek realizuje zadania w zakresie integracji społecznej, dla mieszkańców gminy Horodło. Podstawowy zakres usług świadczonych przez Dzienny Dom Senior + w Matczu to przede wszystkim oferta, która obejmuje usługi w zakresie: aktywności ruchowej, edukacyjnej, rekreacyjnej, kulturalnej i opiekuńczej. Seniorzy, w licznie 17 osób, uczestniczyć będą w zajęciach terapeutycznych od poniedziałku do piątku w godz. Od 7.00 do 15.00. Pensjonariusze nie będą ponosić żadnych kosztów, w związku z uczestnictwem w zajęciach.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Gminy Horodło

Podstawą prawną działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych w Gminie jest ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Zgodnie z przepisami wyżej wymienionej ustawy samorząd gminny zobowiązany jest do prowadzenia działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu. Realizacja tych zadań prowadzona jest w postaci Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, uchwalanego corocznie przez Radę Gminy Horodło.

Gminny Program określa rodzaje i metody działania z zakresu pomocy dla osób uzależnionych i współuzależnionych oraz działania związane z profilaktyką uzależnień w tym zakresie.

Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Horodło

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii, określa obowiązek organów administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego w zakresie podejmowania działań zmierzających do ograniczenia spożywania środków psychoaktywnych, a także wspierania przedsięwzięć temu służących. W celu realizacji zadań wynikających z ustawy Gmina co roku opracowuje Program Przeciwdziałania Narkomanii. Cele Programu na rok 2019 to: zapobieganie narkomanii, zażywania narkotyków poprzez działalność wychowawczą, edukacyjną, informacyjną, profilaktyczną. Ograniczenie szkód zdrowotnych i społecznych wywołanych zażywaniem narkotyków lub uzależnieniem od nich. Zapobieganie zjawisku recydywy i nawrotom narkomanii u osób dotkniętych uzależnieniem. Osłabienie ryzyka sięgania po narkotyki wśród dzieci i młodzieży poprzez poznanie przyczyn narkomanii.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

GKRPA w Horodle jest koordynatorem całości zadań w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, a w jej skład wchodzi osoby przeszkolone w tym zakresie. Podstawowym zadaniem GKRPA jest podejmowanie działań zmierzających do ograniczenia spożycia napojów alkoholowych oraz zmiany struktury ich spożywania, także zapobieganie powstawaniu nowych problemów alkoholowych i zwiększanie zdolności do radzenia sobie z istniejącymi problemami alkoholowymi. Komisja poprzez swoją działalność, zajmuje się wspieraniem osób uzależnionych i ich rodzin, kształtowaniem zdrowego stylu życia oraz pomaga rodzinom w trudnych sytuacjach życiowych. Jednocześnie realizuje określone ustawowo zadania gminy w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, do których należy:

- inicjowanie działań w zakresie realizacji zadań własnych gminy związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych,
- podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczenia w zakładzie leczenia odwykowego,

- opiniowanie wydawania zezwoleń na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych pod względem zgodności lokalizacji punktu sprzedaży z uchwałami rady gminy (limit i lokalizacja punktów, w których sprzedawane i podawane są napoje alkoholowe).

GKRPA w ramach działań wynikających z instytucji prawnej zobowiązującej do leczenia:

- przyjmuje zgłoszenie o przypadku wystąpienia nadużywania alkoholu,
- wzywa na rozmowę osoby, co do których wpłynęło zgłoszenie pouczając o zaprzestaniu swoich działań i poddaniu się leczeniu odwykowemu,
- w przypadku gdy osoba wezwana nie godzi się dobrowolnie na leczenie, a wstępne czynności przeprowadzone w sprawie uzasadniają kontynuowanie postępowania, osoba kierowana jest na badanie przez biegłych, w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i wskazania rodzaju zakładu odwykowego,
- przygotowuje dokumentację związaną z postępowaniem sądowym mającym na celu poddania się przymusowemu leczeniu,
- składa wnioski o wszczęcie postępowania do Sądu Rejonowego w Hrubieszowie.

W latach 2017-2019 prowadzono postępowanie wobec następującej liczby osób uzależnionych: w 2017 wobec 5 osób, 2018 – 29 osób, 2019 – 16 osób.

Wobec osób zgłoszonych do postępowania, podjęto działania:

- z osobami zgłoszonymi przeprowadzono rozmowy interwencyjno-motywuujące oraz pogadanki na temat szkodliwości napojów alkoholowych i wszelkich zagrożeń związanych z nadmiernym spożywaniem alkoholu,
- wśród osób zgłoszonych na Komisję rozdysponowano materiały edukacyjne otrzymane z Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- wyznaczono okresy próbne dla osób zgłoszonych,
- Komisja w wielu przypadkach przeprowadziła rozmowę z członkami rodzin osób z problemem alkoholowym.

Zespół Interdyscyplinarny

Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie działa przy Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Horodle. W skład Zespołu wchodzi powołani przez wójta przedstawiciele instytucji związanych z realizacją zadań wynikających z ustawy z dnia 29 lipca 2005 o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Tryb i sposób powoływania i odwoływania członków ZI w Horodle oraz szczegółowe warunki jego funkcjonowania określa regulamin zatwierdzony Uchwałą Nr VI/40/19 Rady Gminy Horodło z dnia 27 czerwca 2019 roku. Głównym zadaniem Zespołu Interdyscyplinarnego jest integrowanie

i koordynowanie działań podmiotów i specjalistów uprawnionych do interwencji i pomocy w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności przez:

- diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie,
- podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku,
- inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie,
- rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym,
- inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.

Członkowie grup ZI w ramach kompetencji reprezentowanych instytucji podejmowali działania pomocowe, opracowywali oraz realizowali plany działania pomocy rodzinom, diagnozowali i monitorowali sytuację tych rodzin. Wszystkie rodziny, w których występowało podejrzenie przemocy domowej zostały objęte pomocą Zespołu Interdyscyplinarnego.

W 2017 roku ZI odbył 4 posiedzenia, grupy robocze odbyły 60 spotkań. Pomocą grup roboczych zostało objętych 116 osób. 82 osoby były dotknięte przemocą w rodzinie, w tym: 40 kobiet, 12 mężczyzn, 30 dzieci. Procedurą Niebieskiej Karty było objętych 34 rodziny. Zakończono 35 procedur Niebieskiej Karty.

W 2018 roku ZI odbył 4 spotkania, grupy robocze 43 spotkania. Pomocą objęto 69 osób. 39 osób było dotkniętych przemocą w rodzinie, w tym 24 kobiety, 6 mężczyzn, 9 dzieci. Procedurą Niebieskiej Karty było objętych 28 rodzin. Zakończono 20 procedur Niebieskiej Karty w przypadku ustania przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie oraz 17 z powodu rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania działań.

W 2019 roku ZI odbył 4 spotkania, grupy robocze 38 spotkań. Pomocą grup roboczych objęto 70 osób. 41 osób było dotkniętych przemocą w rodzinie, w tym: 18 kobiet, 5 mężczyzn, 18 dzieci. 1 dziecko zostało odebrane z rodziny z powodu bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia w związku z przemocą w rodzinie. Procedurą Niebieskiej Karty było objętych 21 rodzin. Zakończono 18 procedur Niebieskiej Karty w przypadku ustania przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie oraz 15 z powodu rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania działań.

5.5 Bezpieczeństwo publiczne

Policja

Według danych policji na terenie Gminy Horodło w latach 2017-2019 stwierdzono następującą liczbę przestępstw.

Tabela 13. Liczba przestępstw stwierdzonych na terenie Gminy Horodło w latach 2017-2019. Źródło: dane Komenda Powiatowa Policji w Hrubieszowie Wydział Kryminalny.

Wybrane kategorie przestępstw	2017	2018	2019
Kradzież	5	2	2
Włamanie	8	4	5
Rozbój	0	0	0
Uszkodzenie mienia	2	2	4
Oszustwo, w tym internetowe	5	2	3
Przywłaszczenie	1	0	0
Groźba karalna	6	0	2
Niestosowanie się do zakazu sądowego	6	4	2
Nietrzeźwy kierujący pojazdem mechanicznym	14	5	12
Nietrzeźwy kierujący rowerem (wykroczenie)	12	7	7
Uszkodzenie ciała	4	2	0
Pobicie	0	1	0
Przestępstwa narkotykowe	0	0	3

Biorąc pod uwagę kategorie przestępstw popełnionych w rewirze, największa liczba dotyczy nietrzeźwych kierujących pojazdem mechanicznym.

Straż Pożarna

Na terenie Gminy Horodło działa 5 Jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych. OSP Horodło wchodzi w skład Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego. Wszystkie OSP dysponują własną bazą lokalową w postaci remiz strażackich. Na wyposażeniu jednostek jest 7 samochodów bojowych oraz 2 łodzie z silnikiem spalinowym.

W 2018 roku OSP brała udział w około 68 akcjach. OSP prowadzi także działalność prewencyjną – pokazy działań dla dzieci z przedszkola i uczniów szkół (gaszenie pożaru, ratownictwo drogowe) wspólnie z Jednostką Ratowniczo-Gaśniczą PSP w Hrubieszowie. Każdego roku straż bierze udział w manewrach gminnych i manewrach jednostek KSRG.

5.6 Rekreacja i sport

Szkolny Klub Sportowy działający przy Zespole Szkół w Horodle prowadzi zajęcia sportowe dla uczniów. Treningi piłki nożnej odbywają się dwa razy w tygodniu, uczestniczy w nich 19 uczniów.

5.7 Organizacje społeczne

Koła Gospodyń Wiejskich

Na terenie gminy Horodło działa 11 Kół Gospodyń Wiejskich w miejscowościach: Horodło, Bereźnica, Liski, Kopyłów, Matcze, Janki, Cegielnia, Zosin, Rogalin, Łuszków, Hrebenne. KGW są głównymi inicjatorami imprez integracyjnych w swoich miejscowościach m.in.

- KGW Horodło – Święto Cebularza
- KGW Bereźnica – Powiatowe Święto Kwitnącej Fasoli, Dzień Dziecka, Piknik Rodzinny nad Bugiem, Choinka z Mikołajem
- KGW Liski – Dzień Kabata
- KGW Kopyłów – Piknik w Kopyłowie
- KGW Matcze – Noc Świętojańska
- KGW Zosin – Piknik Rodzinny, Dzień Dziecka
- KGW Hrebenne -Święto Pieczonego Ziemniaka, Choinka z Mikołajem

Corocznie Koła są wystawcami produktów kulinarnych podczas Powiatowego Nadbużańskiego Jarmarku Kulinarnego w Horodle. Czynnie uczestniczą w konkursach organizowanych przez Gminny Ośrodek Kultury w Horodle. KGW są również współorganizatorami imprez organizowanych przez GOK i Wójta Gminy Horodło m.in. Dożynki Gminne. Członkinie Kół uczestniczą w warsztatach: rękodzieła, kulinarnych oraz szkoleniach z uproszczonej ewidencji przychodów i rozchodów oraz kosztów finansowych organizacji.

Ochotnicza Straż Pożarna

Na terenie Gminy Horodło funkcjonuje 5 Jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych: OSP w Horodle – Krajowy System Ratowniczo-Gaśniczy, OSP w Matczu, OSP w Strzyżowie, OSP w Bereźnicy, OSP w Liskach.

Ponadto na terenie Gminy działalność prowadzą następujące organizacje pozarządowe:

- Stowarzyszenie Miłośników Ziemi Horodelskiej

- Stowarzyszenie Agroturystyki w Hrubieszowie z siedzibą w Horodle
- Stowarzyszenie Rozwoju Gminy Horodło
- Stowarzyszenie Rozwoju i Wspierania Promocji Wsi Kopyłów
- Nadbużańskie Stowarzyszenie Rozwoju i Promocji Wsi
- Stowarzyszenie Nasza Przyszłość
- Fundacja ESPERANZA

6. Diagnoza sytuacji społecznej Gminy

6.1 Analiza problemów społecznych Gminy Horodło na podstawie danych instytucji

Najczęstszymi powodami przyznawania pomocy finansowej w latach 2017-2019 okazały się: ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba, potrzeba ochrony macierzyństwa oraz alkoholizm.

Tabela 14. Powody przyznawania świadczeń z pomocy społecznej w latach 2017-2019. Źródło: dane GOPS w Horodle.

POWÓD TRUDNEJ SYTUACJI ŻYCIOWEJ	LICZBA RODZIN		
	2017	2018	2019
Ubóstwo	165	120	116
Sieroctwo	0	0	0
Bezdomność	1	1	1
Potrzeba ochrony macierzyństwa	5	4	3
W tym: Wielodzietność	5	4	3
Bezrobocie	153	112	104
Niepełnosprawność	65	67	57
Długotrwała lub ciężka choroba	21	16	18
Bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego - ogółem	1	1	1
Przemoc w rodzinie	0	0	0

Alkoholizm	3	2	2
Narkomania	0	0	0
Trudności adaptacyjne po opuszczeniu zakładu karnego	0	0	0
Zdarzenie losowe	0	0	0
Sytuacja kryzysowa	0	0	0
Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0

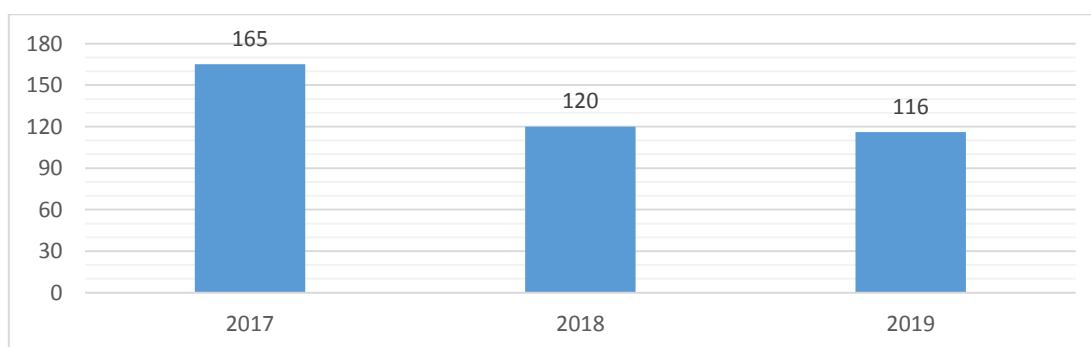
Jednocześnie należy podkreślić, iż w znacznej większości obszarów wsparcia zmniejsza się z roku na rok liczba rodzin korzystających z pomocy.

Ubóstwo

Głównym problemem społecznym Gminy jest ubóstwo. W latach 2017-2019 najwięcej rodzin w Gminie Horodło uzyskało świadczenia z tego powodu. Ubóstwo jest określane jako stan uwarunkowany najczęściej niewystarczającą wysokością dochodów. Brak dochodów uniemożliwia zaspokajanie potrzeb, zarówno biologicznych, jak i uczestnictwa w życiu społecznym, a przy utrzymującym się długim okresie występowania niedostatku, stanowi zagrożenie wykluczenia społecznego. Problem ubóstwa często wiąże się z innymi czynnikami takimi, jak bezrobocie, choroby, dysfunkcyjność rodzin czy alkoholizm.

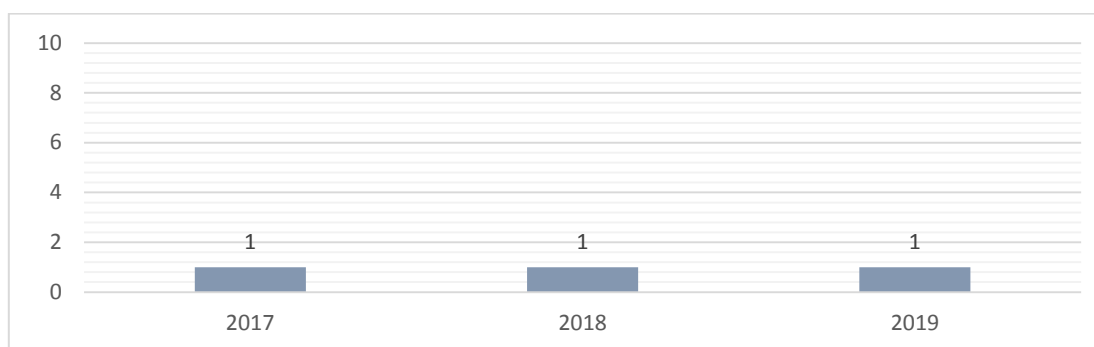
Jak ilustruje poniższy wykres liczba beneficjentów pomocy społecznej, którym udzielono wsparcia z powodu ubóstwa na przestrzeni trzech lat zmalała o 30%.

Wykres 9. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu ubóstwa w latach 2017-2019. Źródło: dane GOPS Horodło.

Z problemem ubóstwa ściśle związany jest problem bezdomności. W latach 2017-2019 corocznie 1 rodzina otrzymywała wsparcie pomoc z tego tytułu.

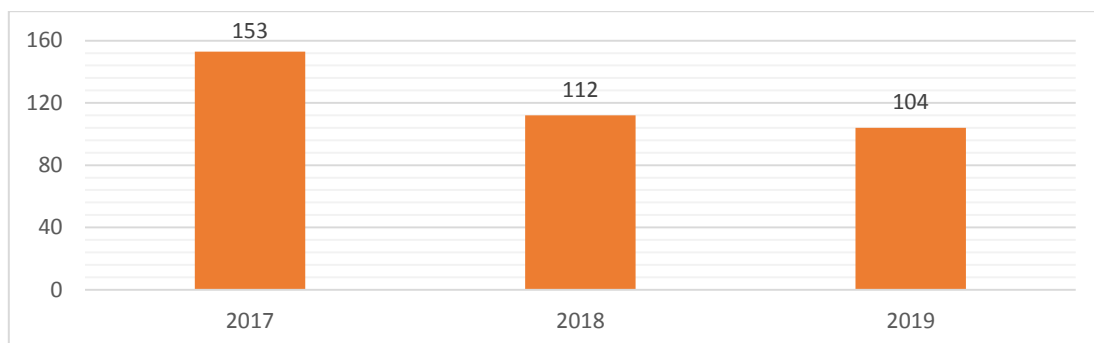
Wykres 10. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu bezdomności w latach 2017-2019. Źródło: dane GOPS Horodło.

Bezrobocie

Drugim powodem pod względem liczby rodzin pobierających świadczenia z pomocy społecznej są problemy wynikające z bezrobocia. Należy zauważyć, że liczba świadczeniobiorców na przestrzeni trzech lat sukcesywnie malała. W 2019 roku liczba beneficjentów była mniejsza o 32% w stosunku do roku 2017.

Wykres 11. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu bezrobocia w latach 2017-2019. Źródło: dane GOPS Horodło.

Na przestrzeni trzech ostatnich lat liczba bezrobotnych rejestrowanych w PUP z terenu Gminy Horodło utrzymuje się na zbliżonym poziomie.

Tabela 15. Bezrobocie rejestrowane w Gminie Horodło w latach 2017-2019. Źródło: GUS <https://bd.stat.gov.pl/>

Rok	2017	2018	2019
Liczba bezrobotnych ogółem	404	400	400
Bezrobotne kobiety	196	180	200
Bezrobotni mężczyźni	208	220	200

Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wynosił w 2018 roku 12,7%. Udział procentowy bezrobotnych kobiet w 2018 roku wynosił 12,6% i był

porównywalny do wskaźnika określającego bezrobotnych mężczyzn, który wynosił 12,7%. Jak wskazują dane porównawcze, poziom bezrobocia w Powiecie Hrubieszowskim jest dużo wyższy od średniej wojewódzkiej i od średniej krajowej.

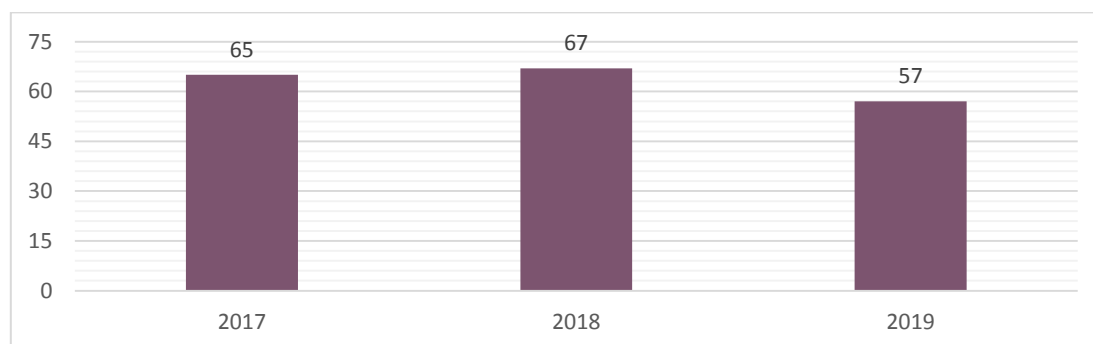
Tabela 16. Stopa bezrobocia w Powiecie Hrubieszowskim, Województwie Lubelskim oraz Kraju w latach 2017-2019. Źródło: GUS <https://bdl.stat.gov.pl/>

Rok	2017	2018	2019
Powiat hrubieszowski	14,3	13,1	13,2
Województwo Lubelskie	8,8	8,0	7,4
Polska	6,6	5,8	5,2

Niepelnosprawność

Kolejnym powodem trudnej sytuacji życiowej beneficjentów pomocy społecznej w Gminie Horodło, są problemy wynikające z niepełnosprawności. Liczba świadczeniobiorców korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w roku 2019 była mniejsza o 12% w stosunku do roku 2017.

Wykres 12. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu niepełnosprawności w latach 2017-2019. Źródło: GOPS Horodło.

W latach 2017-2019 Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Hrubieszowie wydał następującą liczbę orzeczeń dla mieszkańców Gminy Horodło:

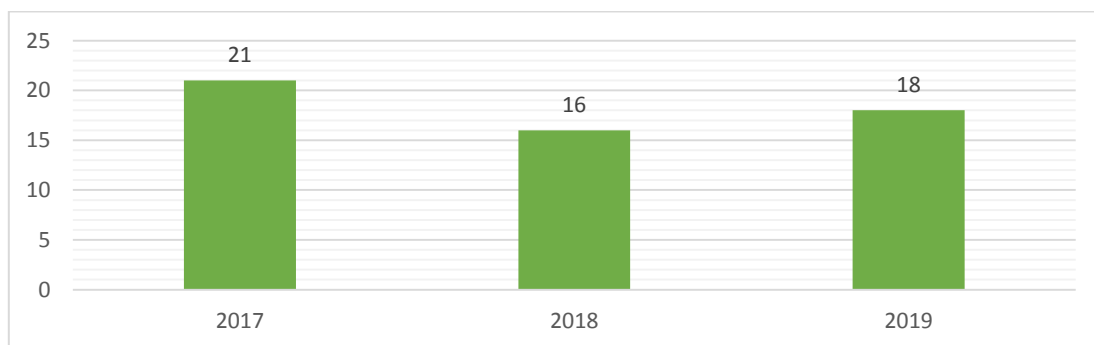
Tabela 17. Liczba wydanych orzeczeń o niepełnosprawności dla mieszkańców Gminy Horodło w latach 2017-2019. Źródło: Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Hrubieszowie.

	2017	2018	2019
Orzeczenia o niepełnosprawności	7	7	1
Orzeczenia o stopniu niepełnosprawności	53	56	43

Długotrwała lub ciężka choroba

Następnym powodem trudnej sytuacji mieszkańców Gminy Horodło korzystających z pomocy społecznej są problemy wynikające z długotrwałej lub ciężkiej choroby. Jak ilustruje poniższy wykres, liczba beneficjentów pomocy społecznej, którym udzielono wsparcia z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby zmniejszyła się. W latach 2017-2019 roku liczba beneficjentów była zmienna.

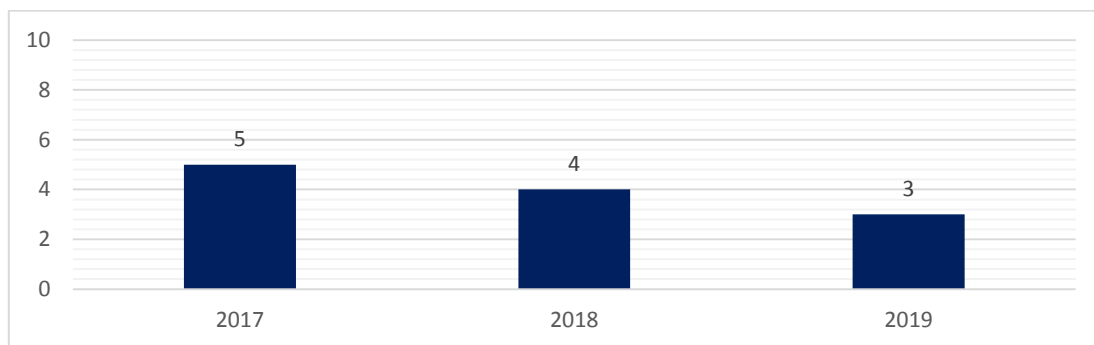
Wykres 13. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby w latach 2017-2019. Źródło: dane GOPS Horodło.

Potrzeba ochrony macierzyństwa

Liczba osób otrzymujących wsparcie z tytułu ochrony macierzyństwa w latach 2017-2019 stale zmniejszała się. W 2019 r. zmalała o 40% w stosunku do roku 2017.

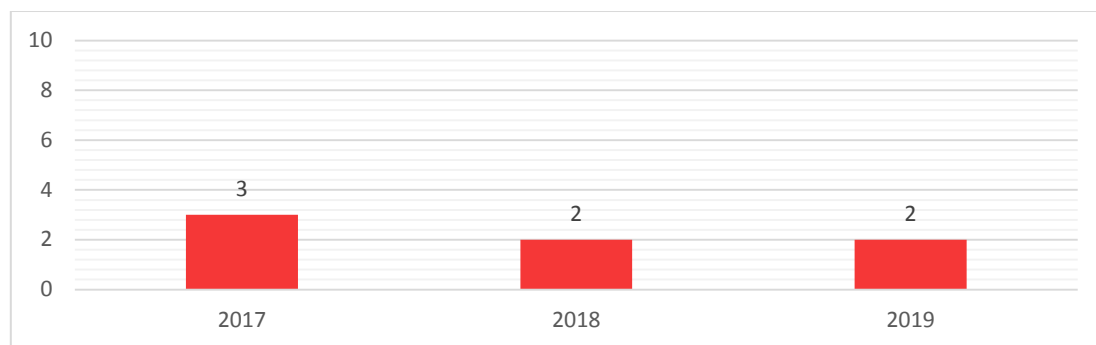
Wykres 14. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa w latach 2017-2019. Źródło: dane GOPS Horodło.

Alkoholizm

Kolejnym powodem udzielania pomocy w Gminie Horodło są problemy rodzin, w których występuje uzależnienie od alkoholu. Nadużywanie alkoholu wpływa zarówno na stan zdrowia osoby uzależnionej, ale także powoduje występowanie przestępczości i przemocy.

Wykres 15. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu alkoholizmu w latach 2017-2019. Źródło: dane GOPS Horodło.

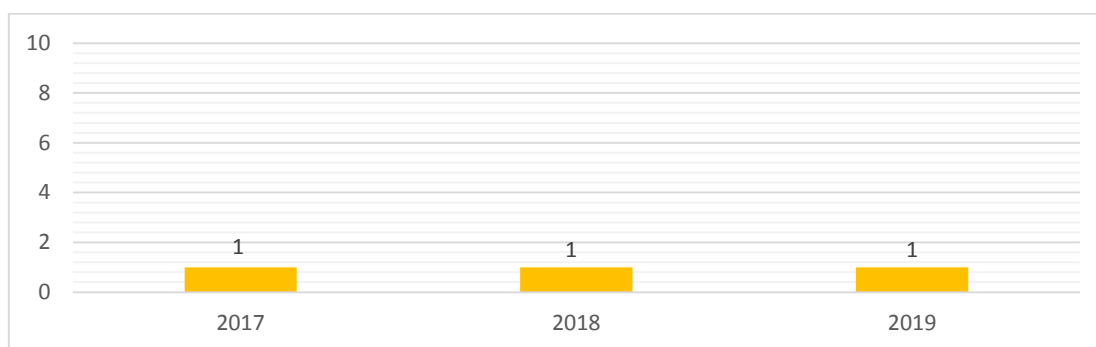

Liczba rodzin, które otrzymują wsparcie z uwagi na problemy alkoholowe w latach 2017-2019 utrzymywała się na zbliżonym poziomie.

Bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego

Powodem trudnej sytuacji mieszkańców Gminy Horodło korzystających z pomocy społecznej są także problemy wynikające z ich bezradności w sprawach opiekuńczo wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. W latach 2017-2019 jedna rodzina otrzymywała wsparcie z tego tytułu.

Wykres 16. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2017-2019. Źródło: dane GOPS Horodło.

Rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo –wychowawczych GOPS zapewnia wsparcie asystenta rodziny. Szczegółowe zadania asystenta określa ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U 2020 poz.821). Asystent rodziny pracuje z rodziną w oparciu o plan pracy z rodziną. W roku 2017 z usług asystenta rodziny korzystało 8 rodzin, w 2018 z usług asystenta rodziny korzystało

6 rodzin, w 2019 roku 6 rodzin otrzymało wsparcie asystenta rodziny.

Tabela 18. Liczba rodzin z dziećmi korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w latach 2017-2019. Źródło: dane GOPS w Horodle.

Rodzaj rodziny	Liczba rodzin		
	2017	2018	2019
Rodziny z dziećmi	360	350	455

Na przestrzeni trzech lat liczba rodzin z dziećmi korzystających ze świadczeń pomocy społecznej wzrosła o 26%.

Dzieciom pozbawionym częściowo lub całkowicie opieki rodzicielskiej zapewnia się pieczę zastępczą, którą organizuje powiat. Rodzinną formą pieczy jest rodzina zastępcza, natomiast instytucjonalną są placówki opiekuńczo – wychowawcze.

Tabela 19. Opieka nad dzieckiem i rodziną. Źródło: PCPR w Hrubieszowie.

	2017	2018	2019
Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych	0	0	2
Liczba dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	4	3	1
Liczba dzieci zgłoszonych do adopcji	1	0	0
Liczba dzieci adoptowanych	1	0	0

6.2 Problemy i oczekiwania społeczne mieszkańców na podstawie ankiety

Ankiety ewaluacyjne stanowią nieodłączny element diagnozy problemów społecznych, pojawiających się na terenie Gminy. W badaniu kwestionariuszowym udział wzięło 50 osób (29 kobiet, 21 mężczyzn). Osoby badane reprezentowały następujące kategorie:

Wykształcenie:

- podstawowe - 13
- zawodowe - 9
- średnie - 11

- policealne - 1
- wyższe - 16

Kategorie wiekowe:

- 13-16 lat - 0
- 17-25 lat - 5
- 26-59 lat - 34
- 60 i więcej - 10
- brak danych - 1

Zawód:

- uczeń - 2
- rolnik - 3
- przedsiębiorca - 5
- pracownik umysłowy - 16
- pracownik fizyczny - 6
- emeryt/rencista - 10
- bezrobotny - 7
- brak danych - 1

Oprócz przedstawionych danych metryczkowych, respondenci zostali poproszeni w pierwszej części ankiety o wypełnienie poniższej tabeli oceniając skalę wymienionych problemów społecznych występujących w miejscu zamieszkania. Należało zaznaczyć jedną z możliwych odpowiedzi: bardzo poważny, poważny, umiarkowany, znikomy, nie występuje.

Problemy społeczne	Bardzo poważny	Poważny	Umiarkowany	Znikomy	Nie występuje
Bezrobocie	23	14	6	0	0
Ubóstwo	6	8	17	3	5
Alkoholizm	11	11	18	1	1
Narkomania	0	3	10	21	4
Problemy mieszkaniowe	3	3	16	11	6
Zanieczyszczenie środowiska	1	5	16	12	6
Przestępczość	1	2	19	14	3
Starzenie się społeczeństwa	12	22	4	3	0

Przemoc w rodzinie	7	6	15	8	4
Niepełnosprawność	9	4	15	13	1
Bezdomność	3	2	4	12	17

** Nie wszyscy badani odpowiedzieli na wszystkie pytania*

Najbardziej istotne problemy, jakie wskazali respondenci (odpowiadając „Bardzo poważny” lub „Poważny”) występujące w miejscu zamieszkania, to:

- Bezrobocie (86%);
- Starzenie się społeczeństwa (83%);
- Alkoholizm (52%).

Problemy, które według ankietowanych rzadko występują w Gminie Horodło (odpowieź „Znikomy” lub „Nie występuje”), to:

- Bezdomność (76%);
- Narkomania (66%);
- Zanieczyszczenie środowiska (45%).

Drugą integralną częścią ankiety były pytania odnoszące się do problemów społecznych poszczególnych grup i obszarów, tj. osób niepełnosprawnych, dzieci i młodzieży, rodzin, osób starszych, obszar opieki zdrowotnej, edukacji, sportu i kultury. Poniżej przedstawiono i scharakteryzowano szczegółowo odpowiedzi na siedemnaście pytań:

OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNE

2. Jakie problemy społeczne osób niepełnosprawnych uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie naszej gminy? *prosimy o zaznaczenie (X) 3 wybranych odpowiedzi*

- a) Brak akceptacji w środowisku (8 wskazań)
- b) Izolacja rodzinna (odrzućenie) (8)
- c) Utrudniony dostęp do świadczeń medycznych (np. do rehabilitacji) (25)
- d) Brak oferty zajęć kulturalnych, edukacyjnych dla osób niepełnosprawnych (17)
- e) Brak zorganizowanych form spędzania czasu (20)
- f) Ubóstwo i bieda (9)
- g) Bezrobocie (24)
- h) Utrudniony dostęp do usług opiekuńczo-pielęgnacyjnych (16)
- i) Utrudniony dostęp do budynków użyteczności publicznej (9)

DZIECI I MŁODZIEŻ

3. Jakie problemy społeczne dzieci i młodzieży uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie naszej gminy? *prosimy o zaznaczenie (X) 3 wybranych odpowiedzi*

- a) Brak pozytywnych wzorców i autorytetów (19)
- b) Przemoc ze strony rodziców (2)
- c) Przemoc rówieśnicza (13)
- d) Zaniedbania wychowawcze (15)
- e) Zaniedbania socjalne (niedożywienie, higiena) (1)
- f) Używanie alkoholu (22)
- g) Palenie papierosów (19)
- h) Zażywanie narkotyków, dopalaczy (5)
- i) Chuligaństwo i przestępczość (5)
- j) Brak odpowiedniego miejsca na spotkania dla młodzieży (15)
- k) Brak zorganizowanych form spędzania wolnego czasu (13)
- l) Ograniczony dostęp do placówek kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych (7)
- m) Bezproduktywne spędzanie czasu wolnego (19)

RODZINY

4. Jakie problemy społeczne rodzin uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie naszej gminy? *prosimy o zaznaczenie (X) 3 wybranych odpowiedzi*

- a) Nieporadność życiowa (24)
- b) Ubóstwo (5)
- c) Bezrobocie (41)
- d) Alkoholizm (29)
- e) Bezradność opiekuńczo-wychowawcza (14)
- f) Niedostateczny dostęp do poradnictwa psychologiczno – prawnego (8)
- g) Niski poziom wzajemnej pomocy pomiędzy rodzinami (7)
- h) Zanikanie tradycyjnych form spotkań rodzinnych (13)
- i) Inne: lenistwo

5. Jakie Pana/i zdaniem są przyczyny bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych?
Można wybrać kilka odpowiedzi.

- a) Ubóstwo (13)
- b) Niski poziom umiejętności wychowawczych (24)
- c) Uzależnienia (30)
- d) Przemoc w rodzinie (6)

- e) Wielodzietność (11)
- f) Niepełnosprawność/długotrwała choroba (12)
- g) Niskie dochody (19)
- h) Niepełna rodzina (17)
- i) Inne: niezaradność, lenistwo

SENIORZY

6. Czy uważa Pan/i, że oferta pomocy osobom starszym (opieka, pomoc, wsparcie, usługi opiekuńcze) jest wystarczająca w gminie?

- a) tak (11 wskazań)
- b) raczej tak (13)
- c) raczej nie (12)
- d) nie (5)
- e) trudno powiedzieć (6)

7. Jakie problemy społeczne osób starszych uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie naszej gminy? *prosimy o zaznaczenie (X) 3 wybranych odpowiedzi*

- a) Izolacja społeczna (samotność) (24)
- b) Izolacja rodzinna (odrzućenie) (3)
- c) Niepełnosprawność (24)
- d) Choroby (32)
- e) Niezdolność do samoobsługi (19)
- f) Brak zorganizowanych form wspólnego spędzania czasu (8)
- g) Ubóstwo i bieda (6)
- h) Brak akceptacji w środowisku (5)
- i) Utrudniony dostęp do usług opiekuńczo-pielęgnacyjnych (8)
- j) Utrudniony dostęp do placówek medycznych (16)
- k) Utrudniony dostęp do placówek kulturalnych (4)

8. Jakie są według Pana/i główne potrzeby starszych osób w Państwa środowisku lokalnym?

Można wybrać kilka odpowiedzi.

- a) Pomoc materialna (23)
- b) Wykonywanie ciężkich prac domowych (26)
- c) Dostarczanie gotowych obiadów do miejsca zamieszkania (3)
- d) Prowadzenie aktywizacji społecznej osób starszych, w tym edukacyjnej kulturalnej, sportowej, turystycznej, rekreacyjnej (8)
- e) Usługi opiekuńczo – pielęgnacyjne (22)
- f) Doradztwo i załatwianie spraw urzędowych (20)

- g) Wykonywanie wszystkich prac domowych (6)
- h) Wsparcie emocjonalne (10)
- i) Programy zdrowotne (4)
- j) Pobyt seniora w domu dziennego pobytu (8-godzinny pobyt od poniedziałku do piątku w placówce zapewniającej posiłki, zajęcia, rehabilitację ruchową, opiekę pielęgniarską, miejsce do wypoczynku, towarzystwo innych seniorów) (18)
- k) Możliwość uczestnictwa w klubie seniora (8)
- l) Uczestnictwo w zajęciach edukacyjnych, kulturalnych, sportowo-rekreacyjnych (5)

OPIEKA ZDROWOTNA

9. Jakie problemy społeczne w obszarze opieki zdrowotnej uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie naszej gminy? *prosimy o zaznaczenie (X) 3 wybranych odpowiedzi*

- a) Długie oczekiwania w kolejce (36)
- b) Długi okres oczekiwania na usługi medyczne (odległe terminy wizyt) (33)
- c) Krótkie godziny przyjęć (3)
- d) Mała liczba lekarzy specjalistów (39)
- e) Ograniczona liczba wizyt domowych lekarza u osób przewlekle chorych i niepełnosprawnych (7)

EDUKACJA

10. Jak ocenia Pan/i infrastrukturę edukacyjną w gminie?

- a) bardzo dobrze (5) b) dobrze (24) c) ani dobrze, ani źle (13) d) źle (5)

11. Czy ilość żłobków/przedszkoli/szkół w gminie jest wystarczająca?

- a) tak (16) b) nie (18) c) nie wiem (14)

12. Czy oferta edukacyjna jest przystosowana do osób niepełnosprawnych?

- a) tak (11) b) nie (21) c) nie wiem (16)

13. Jakie problemy społeczne w obszarze edukacji uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie naszej gminy? *prosimy o zaznaczenie (X) 3 wybranych odpowiedzi*

- a) Niedostateczny dostęp do placówek wychowania przedszkolnego (12)
- b) Brak wykorzystania bazy szkolnej w czasie wolnym od nauki (30)
- c) Niedostateczne wsparcie psychologiczno-pedagogiczne (21)
- d) Brak żłobków (25)
- e) Brak stołówek szkolnych (5)
- f) Niedostateczna oferta zajęć pozalekcyjnych (21)

SPORT I KULTURA

Główne przyczyny bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych według ankietowanych to:

1. Uzależnienia – 22%;
 2. Niski poziom umiejętności wychowawczych – 18%;
 3. Niskie dochody – 14%.
- wśród osób starszych:
 1. Choroby – 21%;
 2. Izolacja społeczna (samotność) – 16%;
 3. Niepełnosprawność – 16%.

51% ankietowanych uznało, że oferta pomocy osobom starszym (opieka, pomoc, wsparcie, usługi opiekuńcze) w gminie jest wystarczająca, 13% wskazało na odpowiedź „trudno powiedzieć”. Respondenci wskazywali również na potrzeby osób starszych w środowisku lokalnym. Najczęściej wymieniano:

1. Wykonywanie ciężkich prac domowych – 17%;
 2. Pomoc materialna – 15%;
 3. Usługi opiekuńczo – pielęgnacyjne – 14%.
- w obszarze opieki zdrowotnej:
 1. Mała liczba lekarzy specjalistów – 33%;
 2. Długie oczekiwania w kolejce – 30%;
 3. Długi okres oczekiwania na usługi medyczne (odległe terminy wizyt) – 28%.
 - w obszarze edukacji:

51% badanych oceniło dobrze, a 11% bardzo dobrze infrastrukturę edukacyjną w gminie. 38% odpowiedziało, że ilość żłobków/przedszkoli/szkół jest niewystarczająca, natomiast 33% uznało ilość placówek za wystarczającą. Według 23% ankietowanych oferta edukacyjna jest przystosowana do osób niepełnosprawnych, natomiast 44% uważa, że oferta nie jest przystosowana. Za najważniejsze problemy mieszkańcy uznali:

 1. Brak wykorzystania bazy szkolnej w czasie wolnym od nauki – 26%;
 2. Brak żłobków – 22%;
 3. Niedostateczne wsparcie psychologiczno-pedagogiczne – 18%;
 4. Niedostateczna oferta zajęć pozalekcyjnych – 18%.
 - w obszarze sportu i kultury:

Liczba obiektów sportowych i rekreacyjnych na terenie gminy jest niewystarczająca według 53% respondentów, a 31% uważa, że jest wystarczająca. 83% ankietowanych potwierdza, że w gminie są organizowane imprezy/wydarzenia o charakterze kulturalnym, jednocześnie 43% uznało, że liczba obiektów obsługujących imprezy/wydarzenia jest wystarczająca. Jeśli chodzi o działalność organizacji pozarządowych (stowarzyszenia, fundacje) angażujących się społecznie 48% ankietowanych nie posiadało wiedzy w tym temacie, a 31 % potwierdziło działalność organizacji pozarządowych. Główne problemy wskazane przez mieszkańców w ankiecie to:

1. Niewykorzystany potencjał wiejskich świetlic - brak systematycznych działań – 18%.
2. Niewykorzystany potencjał uzdolnionej i utalentowanej młodzieży – 18%;
3. Brak oferty zajęć sportowych dla osób dorosłych – 18%.

Kolejną częścią ankiety były wymienione poniżej zadania, służące rozwiązywaniu problemów społecznych na terenie Gminy. Ankietowani zostali poproszeni o ocenę używając skali od 1 do 10, na ile ważne są poszczególne zadania przez wpisanie jednej cyfry ze skali w kolumnie po prawej stronie za każdym zdaniem. Po uśrednieniu wyników, oceny respondentów przedstawiają się następująco:

1.	Zwiększenie dostępu do lekarzy specjalistów	8,93
2.	Szersza oferta pożytecznego spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży	8,51
3.	Pomoc psychologa/terapeuty, profilaktyka uzależnień dla dzieci, młodzieży i dorosłych	8,21
4.	Usługi opiekuńcze dla osób starszych i/lub niepełnosprawnych	7,98
5.	Pozyskiwanie środków unijnych na kwestie społeczne	7,95
6.	Zapewnienie dostępu do pedagoga, logopedy i opieki medycznej w szkołach i przedszkolach	7,84
7.	Organizowanie kursów i szkoleń dla osób poszukujących pracy	7,82
8.	Likwidacja barier architektonicznych w budynkach użyteczności publicznej	7,56
9.	Utworzenie punktu pomocy specjalistycznej dla osób uzależnionych	7,51
10.	Stypendia dla dzieci z ubogich rodzin	7,50
11.	Wykorzystanie budynków gminy na nowe inwestycje społeczne	7,11

12.	Mieszkania chronione, lokale socjalne	7,10
13.	Wydłużenie czasu pracy przedszkoli	7,03
14.	Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców	7,02
15.	Założenie grupy wsparcia dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie	6,98
16.	Utworzenie punktu informacyjnego w gminie oferującego usługi doradztwa zawodowego i pośrednictwa pracy dla osób bezrobotnych	6,98
17.	Poszerzenie oferty o oddział żłobkowy	6,78
18.	Stworzenie sieci pomocy sąsiedzkiej	6,28
19.	Założenie grupy wsparcia dla osób niepełnosprawnych	6,25
20.	Zwiększenie ilości obiektów sportowo-rekreacyjnych na terenie placówek oświatowych	6,13
21.	Zwiększenie ilości imprez sportowych i kulturalnych	6,10
22.	Działania na rzecz aktywizacji społeczności gminy / wsi	6,03
23.	Edukacja rodzin	5,82
24.	Utworzenie Dziennego Domu Pomocy Społecznej	5,65
25.	Założenie wolontariatu	5,54
26.	Zwiększenie ofert instytucji wspierających rodzinę	5,05
27.	Organizacja miejsc zakwaterowania dla sprawców przemocy	3,54

Powyzsza tabela ilustruje, jak wysoki priorytet przyznali ankietowani konkretnym zadaniom, majacym na celu rozwiazanie roznych problemow spolecznych (skala od 1 do 10, ocena srednia grupy). Najwyzsze oceny uzyskaly:

- 1) Zwiększenie dostępu do lekarzy specjalistów – 8,93;
- 2) Szersza oferta pożytecznego spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży – 8,51;
- 3) Pomoc psychologa/terapeuty, profilaktyka uzależnień dla dzieci, młodzieży i dorosłych – 8,21.

Za zadania o najniższym priorytecie zostały uznane:

- 1) Organizacja miejsc zakwaterowania dla sprawców przemocy – 3,54;
- 2) Zwiększenie ofert instytucji wspierających rodzinę – 5,05;
- 3) Założenie wolontariatu – 5,54.

6.3 Analiza SWOT

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> - położenie geograficzne (przejście graniczne na terenie gminy), - korzystne położenie przy ważnych szlakach komunikacyjnych, - zróżnicowane i cenne przyrodniczo środowisko naturalne, - liczne walory krajobrazowe. <p>edukacja, kultura, sport:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dobrze rozwinięta sieć placówek oświatowych - liczne obiekty zabytkowe na terenie gminy - cykliczne wydarzenia kulturalne, <p>pomoc społeczna:</p> <ul style="list-style-type: none"> - profesjonalna kadra, - dobre rozpoznanie potrzeb środowiska lokalnego, - wysoka jakość usług, - spadek liczby rodzin korzystających z pomocy i wsparcia GOPS. <p>organizacje społeczne:</p> <ul style="list-style-type: none"> - aktywność KGW, - udział w Lokalnej Grupie Działania. 	<ul style="list-style-type: none"> - niewystarczająca infrastruktura społeczna, - problemy z dostępem do lekarzy specjalistów, - utrudniony dostęp seniorów do placówek medycznych, - wysoki poziom bezrobocia (w tym bezrobocia ukrytego), - duża liczba barier utrudniających funkcjonowanie osób z niepełnosprawnościami. <p>edukacja, kultura, sport:</p> <ul style="list-style-type: none"> - słabo rozwinięta infrastruktura sportowa, - ograniczona oferta dla starszej aktywnej młodzieży, - niedopasowanie oferty edukacyjnej do potrzeb rodziców, - niewystarczająca liczba świetlic wiejskich, - utrudniony dostęp seniorów do placówek kulturalnych znajdujących się poza gminą. <p>pomoc społeczna:</p> <ul style="list-style-type: none"> - starzenie się społeczeństwa i pojawiające się problemy związane z koniecznością zapewnienia wsparcia seniorom, nowe zadanie, - niedostateczna liczba mieszkań socjalnych, chronionych, komunalnych. <p>organizacje społeczne:</p> <ul style="list-style-type: none"> - niski poziom aktywności mieszkańców gminy, w tym zwłaszcza seniorów, - brak finansów na działalność ngo, - niewystarczająca infrastruktura społeczna.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - dostępność zewnętrznych źródeł finansowania, - rozwój społeczeństwa obywatelskiego, - wzrost jakości usług edukacyjnych, - wsparcie socjalne osób starszych, - programy zdrowotne dla seniorów pozwalające na utrzymanie sprawności intelektualnej i fizycznej, 	<ul style="list-style-type: none"> - migracja zarobkowa, - bezradność i bierność rodzin w rozwiązywaniu własnych problemów, - brak zabezpieczenia społecznego na wypadek choroby, starości, - wyuczona bezradność, roszczeniowość postaw, - starzenie się społeczeństwa,

<ul style="list-style-type: none"> - programy likwidujące wykluczenie cyfrowe - inwestycje w rozwój i promocję usług turystycznych, - spadek bezrobocia, - zwiększające się inwestycje komunikacyjne w gminie. 	<ul style="list-style-type: none"> - rosnąca liczba osób niepełnosprawnych, - postępująca degradacja walorów krajobrazowych i przyrodniczych w skutek zanieczyszczenia środowiska - obniżanie wieku inicjacji alkoholowej i narkotykowej oraz wysoki poziom przyzwolenia społecznego do picia w środowisku rodzinnym i rówieśniczym, - wzrost patologii społecznych i niekorzystne zjawiska w sferze bezpieczeństwa publicznego.
--	--

IV PLANOWANIE DZIAŁAŃ

1. Misja i wizja Gminy Horodło

Misja

Gmina Horodło – silne rodziny, aktywni seniorzy, integralny rozwój człowieka.

Wizja rozwoju społecznego Gminy Horodło:

Gmina Horodło dążąc do poprawy jakości życia swoich mieszkańców, przeciwdziała marginalizacji społecznej oraz eliminuje negatywne zjawiska, staje się społecznością wrażliwą, potrafiącą zaspokoić potrzeby społeczności lokalnej.

Kluczowym zadaniem władz Gminy Horodło jest zapewnienie wysokiego poziomu życia swoim mieszkańcom, a więc stworzenie możliwości i warunków do rozwoju we wszystkich dziedzinach życia. Na szczególną uwagę zasługują osoby, które z takich czy innych przyczyn samodzielnie nie są w stanie włączyć się w szereg przemian podnoszących warunki życiowe społeczności lokalnej. Specjalistyczne wsparcie tych osób stworzy im szansę do rozwoju, a co za tym idzie przełoży się na spadek patologii społecznych w gminie. Zakres zadań związanych ze sferą społeczną oddziałującą na standard życia mieszkańców jest bardzo szeroki. Wizja rozwoju Gminy zostanie zrealizowana poprzez działania z zakresu: sportu, rekreacji, turystyki, edukacji, kultury, opieki zdrowotnej i pomocy społecznej.

2. Prognoza zmian w zakresie objętym strategią

Analiza szerokiego spektrum programów rozwoju, których wdrażanie będzie w perspektywie co najmniej najbliższych 10 lat oddziaływać na sytuację w Gminie Horodło, pozwala

prognozować, że w tym okresie, pomoc społeczna stanowić będzie fundamentalny element w polityce zarówno państwa polskiego, jak i samorządu lokalnego. Będzie to efekt między innymi wprowadzania w życie programu „Europa 2020”, który wiele uwagi poświęca poprawie sytuacji w sferze społecznej.

Gmina Horodło, podobnie jak inne samorządy w Polsce, stanie wkrótce przed koniecznością zmierzenia się z nowymi problemami wynikającymi zarówno z uwarunkowań lokalnych, jak wpływu zewnętrznej sytuacji społeczno-polityczno-gospodarczej. Wśród czynników zewnętrznych mających istotny wpływ na sytuację społeczną w Gminie warto wymienić te, które wynikają z niekorzystnych perspektyw demograficznych – starzenie się społeczeństwa Gminy, migracji – zwłaszcza ludzi młodych, napływu imigrantów, niekorzystnych zmian w obszarze podstawowych wartości rodzinnych skutkujących rozpadem rodzin, w tym rodzin wielopokoleniowych, oraz innych nieznanymi jeszcze dzisiaj zagrożeń.

Mając na względzie oddziaływania i problemy globalne, lokalna polityka społeczna w Gminie Horodło musi uwzględniać narastający problem starzenia się społeczeństwa, zmiany systemu wartości, zmiany w strukturze rodziny, czy też powiększające się obszary zagrożeń funkcjonowania jednostki i rodziny. Można więc przyjąć, że pomoc społeczna będzie podlegać dużym przemianom zarówno w układzie instytucjonalnym, jak i zadaniowym. Rozwój sytuacji społecznej na terenie Gminy będzie ściśle związany z rozwojem ekonomiczno – społecznym społeczności lokalnej. Uwzględniając przeprowadzoną diagnozę sytuacji społecznej w Gminie Horodło oraz skalę i znaczenie społeczne ujawniających problemów określono cele strategiczne, operacyjne i kierunki działań, które uwzględniają zagrożenia i problemy wynikające z sytuacji zewnętrznej, ale przede wszystkim biorą pod uwagę uwarunkowania lokalne.

Uwzględniając dostępne opracowania analityczne, wyniki ankiet, oraz przeprowadzoną diagnozę lokalnej sytuacji w sferze społecznej sformułowano prognozę przewidywanego rozwoju sytuacji w sferze społecznej.

W układzie celów strategicznych przedstawia się ona następująco:

- **Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu spowodowanemu: długotrwałą chorobą, niepełnosprawnością, ubóstwem, bezrobociem.**

prognozuje się:

- potrzeby niesienia pomocy osobom długotrwale pozostającym bez pracy, postępującą dezaktualizację kwalifikacji osób długotrwale bezrobotnych i nieaktywnych zawodowo;

- dalsze rozwarstwienie materialne społeczeństwa;
- utrzymywanie się niedoboru pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych i ich rodzin, rozproszenie i niewystarczający poziom integracji działań pomocowych świadczonych osobom dotkniętym przemocą, utrzymywanie się niewystarczającego poziomu profilaktyki w zakresie rozwiązywania problemów przemocy oraz przeciwdziałania uzależnieniom, utrzymywanie się zapotrzebowania na usługi edukacyjne dotyczące problemu przemocy oraz przeciwdziałania uzależnieniom;

- **Wspieranie rodzin, wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży**

prognozuje się:

- zwiększoną dzietność rodzin spowodowaną programem Rodzina 500+;
- zwiększającą się liczbę rodzin niepełnych, wymagających wsparcia alimentacyjnego;
- niewystarczający w stosunku do narastających potrzeb poziom funkcjonowania systemu pieczy zastępczej;
- utrzymywanie się potrzeb w zakresie nieodpłatnych usług socjalnych i opiekuńczych świadczonych przez instytucje pomocy społecznej oraz organizacje pozarządowe w stosunku do rodzin;
- występowanie zjawiska niezaradności w prowadzeniu gospodarstwa domowego, w wychowaniu dzieci;
- działania profilaktyczne dotyczące skutków obniżania inicjacji seksualnej oraz spożywania alkoholu.

- **Wspieranie działań służących poprawie jakości życia osób starszych i niepełnosprawnych oraz utrzymanie ich w środowisku zamieszkania**

prognozuje się:

- niewystarczająca jakość życia osób z niepełnosprawnością, występowanie sytuacji niepełnego uczestnictwa osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, występowanie stanu niewystarczającej integracji społecznej osób z niepełnosprawnością;
- występowanie istotnego odsetka osób bezrobotnych, dla których niepełnosprawność jest dodatkowym ograniczeniem w dostępie do zatrudnienia;
- utrzymywanie się potrzeb w zakresie usług socjalnych i opiekuńczych w stosunku do osób z niepełnosprawnością i ich rodzin;
- utrzymywanie się potrzeb pomocy względem osób z zaburzeniami psychicznymi oraz ich rodzin;

- występowanie izolacji i wykluczenia z życia społecznego osób starszych;
- pogłębiające się ubóstwo osób starszych;
- wzrastające potrzeby w zakresie usług socjalnych i opiekuńczych w stosunku do osób starszych, zwłaszcza samotnie gospodarujących.

• **Rozwój społeczeństwa obywatelskiego i profesjonalizacja służb społecznych**

prognozuje się:

- utrzymywanie się zapotrzebowania na nowe lub unowocześnione usługi świadczone przez przygotowane do tego podmioty sektora pozarządowego osobom oraz rodzinom;
- występowanie potrzeb wymagających rozwiązań innowacyjnych dla obszaru polityki społecznej;
- tworzenie szerokich partnerstw lokalnych w celu rozwiązywania problemów społecznych;
- wzrost aktywności społecznej mieszkańców;
- utrzymywanie się rozproszenia inicjatyw i działań prowadzonych przez instytucje publiczne i prywatne.

Przedstawione powyżej prognozy pozwalają zdefiniować system działań czyli strategię, która powinna być zrealizowana, aby ograniczyć skutki różnorodnych zagrożeń wynikających zarówno z uwarunkowań zewnętrznych, naturalnych zjawisk biologicznych (np. niepełnosprawności), problemów cywilizacyjnych, jak i niedoskonałości lokalnego systemu polityki społecznej. Proponowana strategia będzie obejmować osiągnięcie celów nastawionych na eliminację zagrożeń oraz poprawę sytuacji, która w czasie opracowywania Strategii została zidentyfikowana jako niekorzystna.

Wprowadzanie zmian społecznych na terenie Gminy Horodło, poprzez realizację celów i zadań strategicznych, zaowocuje ograniczeniem skutków rozpoznanych problemów społecznych, intensyfikacją rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy oraz poprawą jakości życia mieszkańców. Prognozuje się, że realizowane działania zaktywizują i zachęcą mieszkańców do udziału w rozwiązywaniu problemów dotyczących społeczności lokalną.

Wdrożenie strategii spowoduje:

- poprawę bezpieczeństwa socjalnego obywateli oraz poprawę warunków ich życia,
- wzmocnienie kompetencji i potencjału osób, które ubiegają się o zatrudnienie,

- poprawę stanu zdrowia i sprawności fizycznej, w tym szczególnie osób starszych i niepełnosprawnych,
- poprawę jakości życia osób starszych i niepełnosprawnych,
- zapewnienie dostępu do usług pielęgnacyjnych i opiekuńczych w środowisku zamieszkania, bez konieczności kierowania mieszkańców do DPS,
- wzmocnienie pozycji rodziny w społeczności lokalnej,
- zmniejszenie zjawiska przemocy w rodzinie,
- zmniejszenie rozmiaru problemu uzależnień w gminie,
- stworzenie dogodnych warunków rozwoju dzieci i młodzieży.

Osiągnięcie prognozowanych zmian będzie możliwe przy zaangażowaniu wszystkich instytucji działających na terenie Gminy, podmiotów społecznych i gospodarczych oraz przedstawicieli społeczności lokalnej.

3. Cele i harmonogram realizacji

Celem strategii są działania długookresowe i długofalowe, polegające na inwestycji w kapitał ludzki, system edukacji, aktywność obywatelską, poprawę sytuacji materialnej, co przekłada się na działania na rzecz poprawy zatrudnienia oraz budowania lokalnego rynku pracy. Kompleksowa pomoc osobom z problemami społecznymi powinna opierać się ponadto na profilaktyce, systematycznym monitorowaniu sytuacji społecznej i wczesnym reagowaniu na dostrzegane deficyty.

Szczegółowa diagnoza i analiza sytuacji społecznej Gminy Horodło połączona z badaniami ankietowymi, pozwoliła wyodrębnić następujące cele strategiczne:

- 1. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu spowodowanemu: bezrobociem, ubóstwem, bezdomnością i uzależnieniami.**
- 2. Wspieranie rodzin, wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży.**
- 3. Wspieranie działań służących poprawie jakości życia osób starszych i niepełnosprawnych oraz utrzymanie ich w środowisku zamieszkania.**
- 4. Rozwój społeczeństwa obywatelskiego i profesjonalizacja służb społecznych.**

Następnie w ramach poszczególnych celów strategicznych wyodrębniono cele operacyjne i kierunki działań.

		spotkania indywidualne, prelekcje, warsztaty grupowe, inne.															
		Utworzenie przy Radzie Gminy- Rady ds. Przedsiębiorczości	JST	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
		Tworzenie podmiotów ekonomii społecznej, w tym przedsiębiorstw społecznych, spółdzielni socjalnych.	JST, NGO	Środki własne i zewnętrzne			x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
	Rozwijanie gminnego modelu przeciwdziałania i wychodzenia z bezdomności	Systematyczne monitorowanie problemu bezdomności i zabezpieczanie pomocy doraźnej osobom bezdomnym.	GOPS, JST, GKRPA, ZI, Policja, NGO	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
		Zapewnienie osobom bezdomnym schronienia, pomocy socjalnej, psychologicznej, reintegracji społecznej i zawodowej, w szczególności przy wykorzystaniu indywidualnych planów wychodzenia	GOPS, JST, GKRPA, ZI, Policja, NGO	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x

		z bezdomności.													
Rozbudowa i wzmocnienie systemu przeciwdziałania i rozwiązywania problemów uzależnień	Rozwijanie systemu pomocy rodzinom z problemem uzależnienia oraz dotkniętych przemocą poprzez kompleksowość i interdyscyplinarność podejmowanych działań.	GOPS, JST, GKRPA, Oświata, ZI, Policja, NGO	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
	Podjęcie działań w zakresie edukacji i promowania zdrowego – trzeźwego stylu życia. Promocja życia bez alkoholu, narkotyków i innych substancji uzależniających.	GOPS, JST, GKRPA, Oświata, ZI, Policja, NGO, GOK	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
	Prowadzenie działań profilaktycznych, skierowanych do dzieci, młodzieży i rodziców mających zarówno charakter edukacyjny jak i dostarczających alternatywnych form spędzania wolnego czasu.	GOPS, JST, GKRPA, Oświata, ZI, Policja, NGO, GOK	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
	Tworzenie grup wsparcia dla rodzin przeżywających	GOPS, JST, GKRPA, ZI, NGO	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x

		sytuacje kryzysowe														
		Podejmowanie działań w zakresie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych oraz członków ich rodzin.	GOPS, JST, GKRPA, ZI, NGO	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	
Wspieranie rodzin, wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży	Wspieranie rodzin w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych	Wspieranie rodzin w zakresie zabezpieczenia potrzeb bytowych.	GOPS, NGO, JST,	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	
		Podnoszenie kompetencji i kwalifikacji wychowawczych rodziców i opiekunów poprzez działania edukacyjne (organizacja warsztatów, szkoleń).	GOPS, NGO, Oświata,	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
		Wsparcie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych poprzez pomoc rodziny wspierającej.	GOPS, NGO	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
		Prowadzenie grup socjoterapeutycznych dla dzieci z	NGO, Oświata, Poradnia Psychologiczno	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x

		zaburzeniami zachowania. Organizacja zajęć z wczesnego wspomagania rozwoju.	- Pedagogiczna												
		Zapewnienie dostępności do opieki przedszkolnej i żłobka.	NGO, Oświata, JST	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Tworzenie warunków dla prawidłowego rozwoju dzieci i młodzieży		Zapewnienie odpowiedniej pomocy socjalnej (ubranie, wyżywienie, wyprawka szkolna itp.) dzieciom z rodzin ubogich.	GOPS, NGO, Oświata, JST,	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
		Zapewnienie pomocy psychologicznej, korekcyjno – kompensacyjnej dzieciom przejawiającym trudności w nauce.	GOPS, NGO, Oświata, JST, Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
		Prowadzenie prac z uczniem zdolnym poprzez zajęcia pozalekcyjne, koła zainteresowań, przygotowanie do konkursów, olimpiad	NGO, Oświata	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
		Rozwijanie bazy edukacyjnej, służącej realizowaniu	Oświata, JST, NGO	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x

		zainteresowań oraz zagospodarowaniu czasu wolnego dzieciom i młodzieży.													
Popularyzacja aktywnego wypoczynku przez uprawianie sportu i rekreację	Organizacja zawodów sportowych	Oświata, JST, NGO	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
	Organizacja wycieczek turystyczno-krajoznawczych	Oświata, JST, NGO, GOK	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
	Organizacja zajęć sportowych dla mieszkańców gminy	Oświata, JST, NGO	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
	Organizacja kampanii promujących aktywny styl życia	Oświata, JST, NGO	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Zapewnienie pomocy rodzinom z dysfunkcjami w przewyciężaniu trudności	Realizacja działań służących podnoszeniu kompetencji opiekuńczo – wychowawczych rodziców wykazujących braki w tym zakresie.	GOPS, NGO, Oświata, Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
	Intensyfikacja pracy socjalnej.	GOPS	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
	Podjęmowanie działań zmierzających do powrotu dzieci	GOPS, NGO, Policja	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x

		umieszczonych w pieczy zastępczej do rodziny biologicznej.													
		Wykorzystanie instytucji asystentów rodziny do pracy nad przywróceniem prawidłowego funkcjonowania rodziny.	GOPS	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
		Rozwijanie interdyscyplinarności w działaniach podejmowanych na rzecz wsparcia rodzin.	GOPS, NGO, Oświata, JST, GKRPA, Policja	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
	Ochrona i promocja dziedzictwa kulturowego	Organizacja konkursów o tematyce kulturalnej dla dzieci i młodzieży oraz dorosłych mieszkańców gminy	NGO, Oświata, JST, GOK	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
		Rozwijanie wśród mieszkańców gminy, w tym szczególnie dzieci i młodzieży, różnorodnych zainteresowań poprzez organizację warsztatów (Warsztaty taneczne, muzyczne, wokalne, plastyczne, teatralne, fotograficzne,	NGO, Oświata, JST, GOK	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x

		dziennikarskie i inne), kół zainteresowań.													
		Organizacja konkursów o tematyce regionalnej, prezentacja twórców ludowych.	NGO, Oświata, JST, GOK	Środki własne i zewnętrzne			x	x	x	x	x	x	x	x	x
Wspieranie działań służących poprawie jakości życia osób starszych i niepełnosprawnych oraz utrzymanie ich w środowisku zamieszkania	Rozwijanie usług społecznych na rzecz osób starszych	Zapewnienie odpowiedniej do potrzeb ilości i jakości usług opiekuńczych.	GOPS, JST, NGO	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
		Zapewnienie osobom starszym potrzebującym całodobowej instytucjonalnej pomocy i miejsc w domach pomocy społecznej.	GOPS, JST, NGO	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
		Umożliwienie osobom starszym zamieszkania w mieszkaniach wspomaganych.	GOPS, JST, NGO	Środki własne i zewnętrzne										x	x
		Współpraca z zakładami opieki zdrowotnej i szerzenie potrzeby zwiększenia opieki geriatrycznej.	GOPS, JST, NGO Służba zdrowia	Środki własne i zewnętrzne					x	x	x	x	x	x	x
		Organizacja i wspieranie działalności	GOPS, JST, NGO, oświata, GOK	Środki własne i zewnętrzne				x	x	x	x	x	x	x	x

		wolontariatu na rzecz osób starszych													
Tworzenie oferty edukacyjnej skierowanej do osób starszych		Opracowywanie i realizacja programów promujących zdrowie wśród seniorów i aktywne spędzanie wolnego czasu.	JST, NGO Służba zdrowia, GOK	Środki własne i zewnętrzne		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
		Opracowywanie i realizacja programów edukacyjnych przeciwdziałających wykluczeniu osób starszych w szczególności e-wykluczeniu.	JST, NGO,GOK	Środki własne i zewnętrzne				x	x	x	x	x	x	x	x
		Wspieranie działalności edukacyjnej dla seniorów.	JST, NGO,GOK	Środki własne i zewnętrzne			x	x	x	x	x	x	x	x	x
		Wspieranie aktywności społecznej promującej integrację wewnątrz i między pokoleniową	JST, NGO,GOK	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
		Opracowywanie i realizacja programów promujących integrację międzypokoleniową. Utworzenie Gminnej	GOPS, JST, NGO,GOK	Środki własne i zewnętrzne				x	x	x	x	x	x	x	

		Rady Seniorów													
Działania na rzecz partycypacji społecznej osób starszych	Budowanie pozytywnego wizerunku starości.	GOPS, JST, NGO, GOK	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
	Promowanie uczestnictwa osób starszych w organizacjach pozarządowych	GOPS, JST, NGO, GOK	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Realizacja działań w dziedzinie promocji zdrowia	Prowadzenie kampanii edukacyjnych promujących zdrowy styl życia.	GOPS, NGO, oświata, służba zdrowia	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
	Opracowywanie i wdrażanie programów profilaktycznych, zdrowotnych przeciwdziałających niepełnosprawności.	GOPS, NGO, służba zdrowia	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Zwiększenie dostępu osób niepełnosprawnych do usług społecznych, w tym opieki i rehabilitacji	Organizacja rehabilitacji	służba zdrowia, NGO,	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
	Wspieranie funkcjonowania i tworzenia środowiskowych form pomocy osobom niepełnosprawnym.	GOPS, JST, NGO, PCPR, służba zdrowia	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Integracja ze środowiskiem osób niepełnosprawnych	Wspieranie działań ukierunkowanych na aktywizację zawodową i	PUP, NGO,	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x

ch	zatrudnianie osób niepełnosprawnych.														
	Umożliwienie osobom niepełnosprawnym aktywnego udziału w działalności sportowej i kulturalnej.	GOPS, JST, NGO, GOK	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
	Organizowanie spotkań, konsultacji, konferencji dotyczących problemów osób niepełnosprawnych	GOPS, JST, NGO, PCPR	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
	Zapewnienie osobom niepełnosprawnym dostępu do edukacji poprzez realizację kształcenia integracyjnego i specjalnego.	GOPS, JST, NGO, PCPR	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
	Likwidacja barier m.in. architektonicznych, komunikacyjnych i społecznych, utrudniających osobom niepełnosprawnym pełne uczestnictwo w życiu społecznym.	JST	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
	Wspieranie funkcjonowania mieszkalnictwa	GOPS, JST, NGO, PCPR	Środki własne i zewnętrzne											x	x

		wspomaganego dla osób niepełnosprawnych.														
Rozwój społeczeństwa obywatelskiego i profesjonalizacja służb społecznych	Wspieranie działalności grup obywatelskich i organizacji pozarządowych	Wsparcie organizacji pozarządowych w tym doradztwo prawne, finansowe i lokalowe oraz świadczenie poradnictwa dla organizacji pozarządowych w zakresie pozyskiwania grantów i dotacji, środków finansowych z innych źródeł niż samorządowe	NGO, JST	Środki własne i zewnętrzne			x	x	x	x	x	x	x	x	x	
		Zlecenie organizacjom pozarządowym realizacji zadań publicznych.	GOPS, JST, GOK	Środki własne i zewnętrzne					x	x	x	x	x	x	x	x
		Zwiększenie koordynacji współdziałania z organizacjami pozarządowymi.	GOPS, NGO, JST	Środki własne i zewnętrzne			x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
		Popularyzacja interdyscyplinarnego modelu pracy.	GOPS, NGO, JST	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
		Umożliwianie pracownikom instytucji pomocy	GOPS, NGO, JST	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x

		społecznej możliwości podnoszenia kwalifikacji i superwizji.															
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Odpowiedzialne za realizację powyższych celów i zadań są wszystkie instytucje i organizacje działające w Gminie Horodło w obszarze polityki społecznej.

4. Ramy finansowe strategii

Każdy podmiot z terenu Gminy będący realizatorem zadań w ramach strategii planuje środki finansowe niezbędne do ich prawidłowej realizacji. Nie stanowią one jedynie części składowej budżetu Gminy, ale także dotacje ze źródeł zewnętrznych, pozyskiwanych samodzielnie przez realizatorów. Źródłem finansowania działań przewidzianych do realizacji w niniejszej Strategii będą:

- budżet Gminy Horodło,
- budżet Wojewody,
- budżet Samorządu Województwa,
- Fundusz Pracy,
- środki z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- środki Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego,
- inne środki.

Prognozy wykorzystane do sporządzenia ram finansowych strategii rozwiązywania problemów społecznych w Gminie Horodło przyjęto w oparciu o procentową strukturę wydatków socjalnych w latach 2018-2019 opracowaną na podstawie oceny zasobów pomocy społecznej za rok 2018 i 2019 przy uwzględnieniu ryzyka finansowego - zmiana przepisów, wzrost wydatków, inflacja.

Dla przygotowania niniejszej projekcji, w modułach przyjęto założenia wynikające z prognoz: demograficznej, wydatków na pomoc społeczną, zmiany przepisów w zakresie pomocy społecznej oraz realizacji inwestycji w zakresie polityki społecznej w gminie.

W prognozie na lata 2020-2029 zastosowano średnią wzrostu 2,5% w skali roku wydatków na pomoc społeczną przewidywanego na podstawie danych własnych GOPS w Horodle i Banku Danych Lokalnych GUS.

Lp.	rok	Prognoza wydatków finansowych w zakresie pomocy społecznej
1	2020	950 000,00 zł
2	2021	973 750,00 zł
3	2022	998 083,00 zł
4	2023	1 023 046,00 zł
5	2024	1 048 622,00 zł
6	2025	1 074 837,00 zł
7	2026	1 101 708,00 zł

8	2027	1 129 251,00 zł
9	2028	1 157 482,00 zł
10	2029	1 186 420,00 zł

Prognozy wykorzystane do sporządzenia ram finansowych strategii rozwiązywania problemów społecznych w Gminie Horodło przyjęto w oparciu o procentową strukturę wydatków na politykę edukacyjną i kulturalną w latach 2018-2019 opracowaną na podstawie oceny wydatków za rok 2018 i 2019 przy uwzględnieniu ryzyka finansowego - zmiana przepisów, wzrost wydatków, inflacja.

Lp.	rok	Prognoza wydatków finansowych w zakresie polityki edukacyjnej	Prognoza wydatków finansowych w zakresie polityki kulturalnej
1	2020	7 193 395,00	553 500,00 zł
2	2021	7 409 196,85	567 338,00 zł
3	2022	7 631 472,75	581 521,00 zł
4	2023	7 860 416,93	596 059,00 zł
5	2024	8 096 229,43	610 960,00 zł
6	2025	8 339 116,31	626 234,00 zł
7	2026	8 589 289,79	641 890,00 zł
8	2027	8 846 968,48	657 937,00 zł
9	2028	9 112 377,53	674 385,00 zł
10	2029	9 385 748,85	691 245,00 zł

5. Programy

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Horodło na lata 2020–2029 będzie realizowana w obszarze pomocy społecznej w szczególności poprzez poniżej wymienione programy:

- Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii,
- Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Horodło,
- Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Horodło.

V. MONITORING I EWALUACJA STRATEGII

1. System monitorowania strategii.

Monitoringiem i ewaluacją objęte będą postępy w realizacji Strategii na dwóch poziomach: poszczególnych kierunków działań oraz celów operacyjnych i strategicznych. Zarządzanie realizacją strategii należy do GOPS w Horodlu. Monitoring prowadzony będzie przez zespół oceniający powołany zarządzeniem Wójta Gminy Horodło, a w jego skład wejdą m.in. przedstawiciele podmiotów realizujących strategię i współpracujących w jej realizacji. Poziom osiągnięcia każdego celu operacyjnego, poszczególnych zadań i projektów będzie mierzony raz na trzy lata poczynając od 2022 roku.

Istotny element systemu monitorowania stanowić będzie sporządzanie sprawozdania z planu realizacyjnego wraz ze wskazaniem zadań zrealizowanych, zrealizowanych częściowo i nierozpoczętych oraz identyfikacją przyczyn problemów i prezentacją propozycji ich przezwyciężenia.

Wskaźnikami oceny monitorowania celów strategicznych i szczegółowych Strategii będą przykładowo:

Cele operacyjne	Kierunki działań	Wskaźniki
Podejmowanie działań służących ograniczeniu skali długotrwałego bezrobocia i ubóstwa	Tworzenie i realizacja partnerskich programów przeciwdziałania ubóstwu i długotrwałemu bezrobociu.	- liczba programów dot. przeciwdziałania ubóstwu i bezrobociu - liczba osób uczestniczących w ww. programach
	Integracja i intensyfikacja działań z zakresu pomocy społecznej i instytucji rynku pracy służących aktywizacji beneficjentów pomocy społecznej, np. prac społecznie użytecznych, staży zawodowych, prac interwencyjnych.	- liczba zaktywizowanych beneficjentów pomocy społecznej - liczba osób skierowanych do prac społecznie użytecznych, interwencyjnych, - liczba zorganizowanych staży zawodowych
	Prowadzenie kursów i szkoleń zawodowych dla osób dorosłych.	liczba szkoleń

	Usługi doradztwa zawodowego oraz poradnictwa psychologicznego, spotkania indywidualne, prelekcje, warsztaty grupowe, inne.	- liczba godzin poradnictwa zawodowego - liczba przeprowadzonych warsztatów grupowych
	Utworzenie przy Radzie Gminy-Rady ds. Przedsiębiorczości	- utworzenie Rady
	Tworzenie podmiotów ekonomii społecznej, w tym przedsiębiorstw społecznych, spółdzielni socjalnych.	- liczba utworzonych PES, w tym spółdzielni socjalnych
Rozwijanie gminnego modelu przeciwdziałania i wychodzenia z bezdomności	Systematyczne monitorowanie problemu bezdomności i zabezpieczanie pomocy doraźnej osobom bezdomnym.	- liczba osób bezdomnych na terenie gminy - liczba osób bezdomnych, którym udzielono pomocy doraźnej
	Zapewnienie osobom bezdomnym schronienia, pomocy socjalnej, psychologicznej, reintegracji społecznej i zawodowej, w szczególności przy wykorzystaniu indywidualnych planów wychodzenia z bezdomności.	- liczba osób bezdomnych, którym zapewniono schronienie, pomoc socjalną, psychologiczną - liczba osób bezdomnych, które uczestniczyły w reintegracji społecznej i zawodowej - liczba osób które realizowały indywidualne plany wychodzenia z bezdomności
Rozbudowa i wzmacnianie systemu przeciwdziałania i rozwiązywania problemów uzależnień	Rozwijanie systemu pomocy rodzinom z problemem uzależnienia oraz dotkniętych przemocą poprzez kompleksowość i interdyscyplinarność podejmowanych działań.	- liczba podjętych działań przez ZI i grupy robocze, GKRPA - liczba osób objętych pomocą
	Podjęcie działań w zakresie edukacji i promowania zdrowego – trzeźwego stylu życia. Promocja życia bez alkoholu, narkotyków i innych substancji uzależniających.	- liczba i rodzaj przeprowadzonych działań edukacyjnych - liczba osób uczestniczących w programach edukacyjnych
	Prowadzenie działań profilaktycznych, skierowanych do dzieci, młodzieży i rodziców mających zarówno charakter edukacyjny jak i dostarczających alternatywnych form spędzania wolnego czasu.	- liczba przeprowadzonych działań profilaktycznych - liczba uczestników biorących udział w działaniach edukacyjnych

	Tworzenie grup wsparcia dla rodzin przeżywających sytuacje kryzysowe	- liczba utworzonych grup wsparcia
	Podjmowanie działań w zakresie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych oraz członków ich rodzin.	- liczba udzielonych porad - liczba osób, które korzystały z pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej
Wspieranie rodzin w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych	Wspieranie rodzin w zakresie zabezpieczenia potrzeb bytowych.	- liczba rodzin objętych wsparciem
	Podnoszenie kompetencji i kwalifikacji wychowawczych rodziców i opiekunów poprzez działania edukacyjne (organizacja warsztatów, szkoleń).	- liczba warsztatów, szkoleń - liczba uczestników
	Wsparcie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych poprzez pomoc rodziny wspierającej.	- liczba rodzin objętych wsparciem
	Prowadzenie grup socjoterapeutycznych dla dzieci z zaburzeniami zachowania.	- liczba funkcjonujących grup, - liczba dzieci uczestniczących w spotkaniach grup socjoterapeutycznych
	Zapewnienie dostępności do opieki przedszkolnej i żłobka.	- liczba dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym - liczba dostępnych miejsc w przedszkolach - utworzenie żłobka
Tworzenie warunków dla prawidłowego rozwoju dzieci i młodzieży	Zapewnienie odpowiedniej pomocy socjalnej (ubranie, wyżywienie, wyprawka szkolna itp.) dzieciom z rodzin ubogich.	- liczba dzieci z rodzin ubogich, które otrzymały wsparcie
	Zapewnienie pomocy psychologicznej, korekcyjno – kompensacyjnej dzieciom przejawiającym trudności w nauce.	- liczba dzieci objętych pomocą psychologiczną - liczba godzin zajęć korekcyjno - kompensacyjnych
	Prowadzenie prac z uczniem zdolnym poprzez zajęcia pozalekcyjne, koła zainteresowań, przygotowanie do konkursów, olimpiad	- liczba godzin zajęć pozalekcyjnych - liczba uczniów biorących udział w zajęciach pozalekcyjnych
	Rozwijanie bazy edukacyjnej,	- ilość i rodzaj

	służącej realizowaniu zainteresowań oraz zagospodarowaniu czasu wolnego dzieciom i młodzieży.	przeprowadzonych modernizacji, zakupionych sprzętów i pomocy dydaktycznych
Popularyzacja aktywnego wypoczynku przez uprawianie sportu i rekreację	Organizacja zawodów sportowych	- liczba zorganizowanych zawodów sportowych
	Organizacja wycieczek turystyczno-krajoznawczych	- liczba zorganizowanych wycieczek - liczba osób uczestniczących w wycieczkach
	Organizacja zajęć sportowych dla mieszkańców gminy	- liczba zorganizowanych zajęć sportowych - liczba osób uczestniczących w zajęciach sportowych
	Organizacja kampanii promujących aktywny styl życia	- liczba zorganizowanych kampanii promocyjnych
Zapewnienie pomocy rodzinom z dysfunkcjami w przewycięzaniu trudności	Realizacja działań służących podnoszeniu kompetencji opiekuńczo – wychowawczych rodziców wykazujących braki w tym zakresie.	- liczba działań służących podnoszeniu kompetencji opiekuńczo – wychowawczych - liczba rodziców biorących udział w ww. działaniach
	Intensyfikacja pracy socjalnej.	- liczba rodzin objętych pracą socjalną
	Podejmowanie działań zmierzających do powrotu dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej do rodziny biologicznej.	- liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, które powróciły do rodziny biologicznej
	Wykorzystanie instytucji asystentów rodziny do pracy nad przywróceniem prawidłowego funkcjonowania rodziny.	- liczba asystentów udzielających wsparcia - liczba osób/rodzin korzystających z wsparcia asystenta rodziny
	Rozwijanie interdyscyplinarności w działaniach podejmowanych na rzecz wsparcia rodzin.	- liczba podejmowanych działań
Ochrona i promocja dziedzictwa kulturowego	Organizacja konkursów o tematyce kulturalnej dla dzieci i młodzieży oraz dorosłych mieszkańców gminy	- liczba zorganizowanych konkursów - liczba dzieci, młodzieży i dorosłych biorących udział w konkursach
	Rozwijanie wśród mieszkańców gminy, w tym szczególnie dzieci i młodzieży, różnorodnych zainteresowań poprzez	- liczba zorganizowanych warsztatów - liczba dzieci i młodzieży uczestniczących w

	organizację warsztatów (Warsztaty taneczne, muzyczne, wokalne, plastyczne, teatralne, fotograficzne, dziennikarskie i inne), kół zainteresowań.	poszczególnych warsztatach
	Organizacja konkursów o tematyce regionalnej, prezentacja twórców ludowych.	- liczba konkursów - liczba spotkań, prezentacji twórców ludowych
Rozwijanie usług społecznych na rzecz osób starszych	Zapewnienie odpowiedniej do potrzeb ilości i jakości usług opiekuńczych.	- liczba świadczonych usług opiekuńczych - liczba beneficjentów usług opiekuńczych
	Zapewnienie osobom starszym potrzebującym całodobowej instytucjonalnej pomocy i miejsc w domach pomocy społecznej.	- ilość dostępnych miejsc w DPS
	Umożliwienie osobom starszym zamieszkania w mieszkaniach wspomaganych.	- liczba osób starszych zamieszkałych w mieszkaniach wspomaganych
	Współpraca z zakładami opieki zdrowotnej i szerzenie potrzeby zwiększenia opieki geriatrycznej.	- liczba i rodzaj podjętej współpracy w zakresie zwiększenia opieki geriatrycznej
	Organizacja i wspieranie działalności wolontariatu na rzecz osób starszych	- liczba wolontariuszy działających na rzecz osób starszych
Tworzenie oferty edukacyjnej skierowanej do osób starszych	Opracowywanie i realizacja programów promujących zdrowie wśród seniorów i aktywne spędzanie wolnego czasu.	- liczba programów - liczba osób uczestniczących w programie
	Opracowywanie i realizacja programów edukacyjnych przeciwdziałających wykluczeniu osób starszych w szczególności e-wykluczeniu.	- liczba programów edukacyjnych przeciwdziałających wykluczeniu osób starszych - liczba osób uczestniczących w programie
	Wspieranie działalności edukacyjnej dla seniorów	- liczba i rodzaj udzielonego wsparcia
Wspieranie aktywności społecznej promującej integrację wewnątrz i między pokoleniową	Wsparcie i promocja aktywności kulturalnej, fizycznej i rekreacyjnej osób starszych.	- liczba działań promujących aktywność kulturalną, fizyczną i rekreacyjną osób starszych
	Opracowywanie i realizacja programów promujących integrację międzypokoleniową	- liczba opracowanych programów promujących integrację

		międzypokoleniową
Działania na rzecz partycypacji społecznej osób starszych	Budowanie pozytywnego wizerunku starości.	- liczba przeprowadzonych kampanii dot. budowania pozytywnego wizerunku starości
	Promowanie uczestnictwa osób starszych w organizacjach pozarządowych	- liczba akcji promocyjnych - liczba osób starszych w organizacjach pozarządowych
Realizacja działań w dziedzinie promocji zdrowia	Prowadzenie kampanii edukacyjnych promujących zdrowy styl życia.	- liczba przeprowadzonych kampanii
	Opracowywanie i wdrażanie programów profilaktycznych, zdrowotnych przeciwdziałających niepełnosprawności.	- liczba programów - liczba osób uczestniczących w programie
Zwiększenie dostępu osób niepełnosprawnych do usług społecznych, w tym opieki i rehabilitacji	Organizacja rehabilitacji	- liczba osób korzystających z rehabilitacji
	Wspieranie funkcjonowania i tworzenia środowiskowych form pomocy osobom niepełnosprawnym.	- liczba działań wspierających
Integracja ze środowiskiem osób niepełnosprawnych	Wspieranie działań ukierunkowanych na aktywizację zawodową i zatrudnianie osób niepełnosprawnych.	- liczba działań wspierających
	Umożliwienie osobom niepełnosprawnym aktywnego udziału w działalności sportowej i kulturalnej.	- liczba działań wspierających
	Organizowanie spotkań, konsultacji, konferencji dotyczących problemów osób niepełnosprawnych	- liczba zorganizowanych spotkań, konsultacji, konferencji dotyczących problemów osób niepełnosprawnych
	Zapewnienie osobom niepełnosprawnym dostępu do edukacji poprzez realizację kształcenia integracyjnego i specjalnego.	- liczba osób niepełnosprawnych objętych kształceniem integracyjnym i specjalnym
	Likwidacja barier m.in. architektonicznych, komunikacyjnych i społecznych, utrudniających osobom niepełnosprawnym pełne uczestnictwo w życiu	- liczba zlikwidowanych barier

	społecznym.	
	Wspieranie funkcjonowania mieszkalnictwa wspomaganego dla osób niepełnosprawnych.	- liczba i rodzaj udzielonego wsparcia
Wspieranie działalności grup obywatelskich i organizacji pozarządowych	Wsparcie organizacji pozarządowych w tym doradztwo prawne, finansowe i lokalowe oraz świadczenie poradnictwa dla organizacji pozarządowych w zakresie pozyskiwania grantów i dotacji, środków finansowych z innych źródeł niż samorządowe	- liczba udzielonego wsparcia
	Zlecenie organizacjom pozarządowym realizacji zadań publicznych.	- liczba zleconych zadań
	Zwiększenie koordynacji współdziałania z organizacjami pozarządowymi.	- liczba wspólnych działań
	Popularyzacja interdyscyplinarnego modelu pracy.	- liczba podejmowanych działań
	Umożliwianie pracownikom instytucji pomocy społecznej możliwości podnoszenia kwalifikacji i superwizji.	- liczba pracowników uczestniczących w kursach i szkoleniach podnoszących kwalifikacje

2. Ewaluacja strategii

Ewaluacja strategii będzie to systematyczna i obiektywna ocena zaplanowania, wdrożenia i rezultatów strategii. Celem ewaluacji GSRPS jest określenie adekwatności i stopnia osiągnięcia celów, efektywności, skuteczności, wpływu i trwałości.

Ewaluacja stanowić będzie ocenę przedsięwzięć w kontekście ich wyniku, wpływu, oraz potrzeb, które miały zaspokajać. W tym ujęciu celem ewaluacji będzie weryfikacja osiągnięć danego przedsięwzięcia w realizacji do zaplanowanych oczekiwań oraz wykorzystanie uzyskanych w ten sposób informacji i doświadczeń przy projektowaniu i planowaniu podobnych działań w przyszłości. Rekomendacje i wnioski formułowane będą w oparciu o określone standardy i kryteria.

- osiągnięcie celów operacyjnych może być przedstawione poprzez produkty (np. dostarczenie określonej liczby szkoleń dla osób długotrwale bezrobotnych);
- realizacja celów szczegółowych/zadań może być przedstawiona poprzez rezultaty (np. osiągnięcia poprawy – w wyniku zrealizowanych szkoleń – w zakresie możliwości zatrudnienia osób długotrwale bezrobotnych);

- realizacja celów ogólnych/strategicznych może być przedstawiona poprzez wyniki oddziaływania strategii (np.: ograniczenia bezrobocia wśród osób wcześniej długotrwale bezrobotnych);

Ewaluacja ocenić będzie wszystkie elementy logiki interwencji strategii - zarówno dla poziomu działań, produktów, rezultatów i oddziaływań, jak i na poziomie wszystkich rodzajów celów danej interwencji.

Zasadniczym celem ewaluacji będzie stałe doskonalenie skuteczności i efektywności interwencji publicznej, rozumiane w kategoriach pozytywnych efektów społecznych lub gospodarczych związanych bezpośrednio z realizacją danej strategii. Celem ewaluacji będzie przede wszystkim uzyskanie niezależnej opinii na temat rzeczywistych lub potencjalnych sukcesów strategii oraz czynników, które przyczyniły się do osiągnięcia danych rezultatów. Jednym z celów ewaluacji jest również wymiar edukacyjny, to analiza mechanizmów działania strategii, próba identyfikacji dobrych praktyk w zarządzaniu strategią i ich upowszechnienie czy też analiza popełnionych błędów celem ich uniknięcia w przyszłości.

Kryteria ewaluacji

Jednym z ważnych elementów etapu planowania ewaluacji będzie podjęcie decyzji w jaki sposób ma być dokonana ocena, jakie kryteria ewaluacji powinny być zastosowane do określonego badania. Główne kryteria ewaluacji:

- trafność
- efektywność
- skuteczność
- oddziaływanie/użyteczność
- trwałość.

Proces ewaluacji

Ewaluacja strategii jest procesem wieloetapowym, na który składa się: planowanie, projektowanie, realizacja, raportowanie, wykorzystanie wyników ewaluacji.

- Planowanie ewaluacji GSRPS obejmuje następujące etapy:

- określenie celu (lub celów): zdefiniowanie problemów oraz podstawowych kryteriów ewaluacji, dzięki czemu otrzymamy odpowiedź na pytanie: po co przeprowadzamy ewaluację;

- wyznaczenie czasu badania: etapu w cyklu realizacji strategii, który będzie podlegał ewaluacji i wstępnego harmonogramu ewaluacji (rozpoczęcia, zakończenia, terminu dostarczenia raportu z ewaluacji);
- wskazanie zakresu: przedmiotowego (strategii poddanej ewaluacji lub innych obszarów interwencji czy zagadnień horyzontalnych); czasowego; terytorialnego oraz określenie zasobów potrzebnych do realizacji badania;
- wybór odbiorców: w zależności od sprecyzowania grup docelowych strategii czy innych zainteresowanych stron;
- identyfikacja dostępnych danych wyjściowych, czyli dokumentów programowych, raportów z monitoringu strategii, danych statystycznych, wyników wcześniejszych ewaluacji.

Załączniki

Ankieta - Wypracowanie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych

Szanowni Mieszkańcy Gminy

Urząd Gminy przystąpił do wypracowania **Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych**. Strategia i program sprecyzują i zweryfikują najważniejsze problemy społeczne w naszej gminie, a także określą sposoby ich rozwiązywania. Aby trafnie określić cele i zadania do realizacji potrzebna jest współpraca całej społeczności gminy. Prosimy o poważne potraktowanie ankiety i przemyślane odpowiedzi na zawarte w niej pytania. **Uwaga! Ankieta jest anonimowa!**

Metryczka (proszę wstawić X przy wybranej odpowiedzi):

Płeć: Kobieta Mężczyzna

Wiek: 13 – 16 17 – 25 26 – 59 60 i więcej

Zawód: uczeń rolnik przedsiębiorca pracownik umysłowy pracownik fizyczny emeryt/rencista bezrobotny inny (jaki?)

Wykształcenie:

podstawowe zawodowe średnie policealne wyższe

1. Jak ocenia Pan/i istotność wymienionych problemów społecznych w swoim miejscu zamieszkania? Proszę wybrać jedną odpowiedź przy każdym z zagadnień.

Problemy społeczne	Bardzo poważny	Poważny	Umiarkowany	Znikomy	Nie występuje
Bezrobocie					
Ubóstwo					
Alkoholizm					
Narkomania					
Problemy mieszkaniowe					
Zanieczyszczenie środowiska					
Przestępczość					
Starzenie się społeczeństwa					
Przemoc w rodzinie					

Niepełnosprawność					
Bezdomność					

OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNE

2. Jakie problemy społeczne osób niepełnosprawnych uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie naszej gminy? *prosimy o zaznaczenie (X) 3 wybranych odpowiedzi*

- Brak akceptacji w środowisku
- Izolacja rodzinna (odrzućenie)
- Utrudniony dostęp do świadczeń medycznych (np. do rehabilitacji)
- Brak oferty zajęć kulturalnych, edukacyjnych dla osób niepełnosprawnych
- Brak zorganizowanych form spędzania czasu
- Ubóstwo i bieda
- Bezrobocie
- Utrudniony dostęp do usług opiekuńczo-pielęgnacyjnych
- Utrudniony dostęp do budynków użyteczności publicznej
- Inne (jakie?)

DZIECI I MŁODZIEŻ

3. Jakie problemy społeczne dzieci i młodzieży uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie naszej gminy? *prosimy o zaznaczenie (X) 3 wybranych odpowiedzi*

- Brak pozytywnych wzorców i autorytetów
- Przemoc ze strony rodziców
- Przemoc rówieśnicza
- Zaniedbania wychowawcze
- Zaniedbania socjalne (niedożywienie, higiena)
- Używanie alkoholu
- Palenie papierosów
- Zażywanie narkotyków, dopalaczy
- Chuligaństwo i przestępczość
- Brak odpowiedniego miejsca na spotkania dla młodzieży,
- Brak zorganizowanych form spędzania wolnego czasu

- Ograniczony dostęp do placówek kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych,
- Bezproduktywne spędzanie czasu wolnego
- Inne (jakie?)

RODZINY

4. Jakie problemy społeczne rodzin uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie naszej gminy? *prosimy o zaznaczenie (X) 3 wybranych odpowiedzi*

- Nieporadność życiowa
- Ubóstwo
- Bezrobocie
- Alkoholizm
- Bezradność opiekuńczo-wychowawcza
- Niedostateczny dostęp do poradnictwa psychologiczno - prawnego
- Niski poziom wzajemnej pomocy pomiędzy rodzinami
- Zanikanie tradycyjnych form spotkań rodzinnych
- Inne (jakie?)

5. Jakie Pana/i zdaniem są przyczyny bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych? *Można wybrać kilka odpowiedzi.*

- Ubóstwo
- Niski poziom umiejętności wychowawczych
- Uzależnienia
- Przemoc w rodzinie
- Wielodzietność
- Niepełnosprawność/długotrwała choroba
- Niskie dochody
- Niepełna rodzina
- Inne, jakie?.....

SENIORZY

6. Czy uważa Pan/i, że oferta pomocy osobom starszym (opieka, pomoc, wsparcie, usługi opiekuńcze) jest wystarczająca w gminie?

a) tak b) raczej tak c) raczej nie d) nie e) trudno powiedzieć

7. Jakie problemy społeczne osób starszych uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie naszej gminy? *prosimy o zaznaczenie (X) 3 wybranych odpowiedzi*

- Izolacja społeczna (samotność)
- Izolacja rodzinna (odrzućenie)
- Niepełnosprawność
- Choroby
- Niezdolność do samoobsługi
- Brak zorganizowanych form wspólnego spędzania czasu
- Ubóstwo i bieda
- Brak akceptacji w środowisku
- Utrudniony dostęp do usług opiekuńczo-pielęgnacyjnych
- Utrudniony dostęp do placówek medycznych
- Utrudniony dostęp do placówek kulturalnych
- Inne (jakie?)

8. Jakie są według Pana/i główne potrzeby starszych osób w Państwa środowisku lokalnym? *Można wybrać kilka odpowiedzi.*

- Pomoc materialna
- Wykonywanie ciężkich prac domowych
- Dostarczanie gotowych obiadów do miejsca zamieszkania
- Prowadzenie aktywizacji społecznej osób starszych, w tym edukacyjnej kulturalnej, sportowej, turystycznej, rekreacyjnej
- Usługi opiekuńczo - pielęgnacyjne
- Doradztwo i załatwianie spraw urzędowych
- Wykonywanie wszystkich prac domowych
- Wsparcie emocjonalne
- Programy zdrowotne
- Pobyt seniora w domu dziennego pobytu (8-godzinny pobyt od poniedziałku do piątku w placówce zapewniającej posiłki, zajęcia, rehabilitację ruchową, opiekę pielęgniarską, miejsce do wypoczynku, towarzystwo innych seniorów)
- Możliwość uczestnictwa w klubie seniora
- Uczestnictwo w zajęciach edukacyjnych, kulturalnych, sportowo-rekreacyjnych
- Inne, jakie?.....

OPIEKA ZDROWOTNA

9. Jakie problemy społeczne w obszarze opieki zdrowotnej uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie naszej gminy? *prosimy o zaznaczenie (X) 3 wybranych odpowiedzi*

- Długo oczekiwania w kolejce
- Długi okres oczekiwania na usługi medyczne (odległe terminy wizyt)
- Krótkie godziny przyjęć
- Mała liczba lekarzy specjalistów
- Ograniczona liczba wizyt domowych lekarza u osób przewlekle chorych i niepełnosprawnych
- Inne (jakie?)

EDUKACJA

10. Jak ocenia Pan/i infrastrukturę edukacyjną w gminie?

- a) bardzo dobrze b) dobrze c) ani dobrze, ani źle d) źle

11. Czy ilość żłobków/przedszkoli/szkół w gminie jest wystarczająca?

- a) tak b) nie c) nie wiem

12. Czy oferta edukacyjna jest przystosowana do osób niepełnosprawnych?

- a) tak b) nie c) nie wiem

13. Jakie problemy społeczne w obszarze edukacji uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie naszej gminy? *prosimy o zaznaczenie (X) 3 wybranych odpowiedzi*

- Niedostateczny dostęp do placówek wychowania przedszkolnego
- Brak wykorzystania bazy szkolnej w czasie wolnym od nauki
- Niedostateczne wsparcie psychologiczno-pedagogiczne
- Brak żłobków
- Brak stołówek szkolnych
- Niedostateczna oferta zajęć pozalekcyjnych
- Inne (jakie?)

SPORT I KULTURA

14. Czy na terenie gminy jest wystarczająca liczba obiektów rekreacyjnych i sportowych?

- a) tak b) nie c) nie wiem

15. Czy w gminie organizowane są imprezy/wydarzenia o charakterze kulturalnym?

6	Usługi opiekuńcze dla osób starszych i/lub niepełnosprawnych	
7	Stworzenie sieci pomocy sąsiedzkiej	
8	Założenie grupy wsparcia dla osób niepełnosprawnych	
9	Założenie grupy wsparcia dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie	
10	Organizacja miejsc zakwaterowania dla sprawców przemocy	
11	Założenie wolontariatu	
12	Organizowanie kursów i szkoleń dla osób poszukujących pracy	
13	Zwiększenie dostępu do lekarzy specjalistów	
14	Pomoc psychologa/terapeuty, profilaktyka uzależnień dla dzieci, młodzieży i dorosłych	
15	Stypendia dla dzieci z ubogich rodzin	
16	Zapewnienie dostępu do pedagoga, logopedy i opieki medycznej w szkołach i przedszkolach	
17	Wydłużenie czasu pracy przedszkoli	
18	Poszerzenie oferty o oddział żłobkowy	
19	Zwiększenie ilości obiektów sportowo-rekreacyjnych na terenie placówek oświatowych	
20	Edukacja rodzin	
21	Pozyskiwanie środków unijnych na kwestie społeczne	
21	Wykorzystanie budynków gminy na nowe inwestycje społeczne	
22	Zwiększenie ilości imprez sportowych i kulturalnych	
23	Działania na rzecz aktywizacji społeczności gminy / wsi	
24	Zwiększenie ofert instytucji wspierających rodzinę	
25	Szersza oferta pożytecznego spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży	
26	Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców	

Jeśli według Pana/Pani pominieliśmy w ankiecie jakiś ważny problem, to proszę go opisać w tym miejscu:

.....
.....
Jeśli według Pana/Pani warto podjąć inne zadania, inicjatywy na rzecz integracji społecznej mieszkańców, które nie zostały wcześniej wymienione w ankiecie, to proszę wymienić poniżej

.....
..... **DZIĘKUJEMY!**

Wykaz skrótów

GKRPA – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

GSRPS – Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych

GUS – Główny Urząd Statystyczny

JST – jednostka samorządu terytorialnego

KS – Klub sportowy

GOPS – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

NGO – ang. *Non-Governmental Organization* – organizacja pozarządowa

NZOZ – Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej

OSP – Ochotnicza Straż Pożarna

PUP – Powiatowy Urząd Pracy

PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

Spis wykresów i tabel

Wykres 1. Udział respondentów ankiety w podziale na płeć. Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy ankiet.	13
Wykres 2. Udział respondentów wg wieku. Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy ankiet.	13
<i>Wykres 3. Podział respondentów wg statusu zawodowego. Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy ankiet.</i>	<i>14</i>
Wykres 4. Podział respondentów wg poziomu wykształcenia. Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy ankiet.	14
Wykres 5. Przedsiębiorstwa z terenu Gminy Horodło (rok 2018). Podział według rodzajów działalności PKD 2007. Źródło: dane GUS https://bdl.stat.gov.pl/	16
Wykres 6. Liczba mieszkańców Gminy Horodło w latach 2017-2019 w podziale na płeć oraz ogółem. Źródło: UG Horodło.....	18
Wykres 7. Ruch naturalny ludności w Gminie Horodło w latach 2017-2019. Źródło: dane UG Horodło.....	19
<i>Wykres 8. Migracje ludności na terenie Gminy Horodło w latach 2017-2019. Źródło: dane UG Horodło.....</i>	<i>19</i>
Wykres 9. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu ubóstwa w latach 2017-2019. Źródło: dane GOPS Horodło.....	38
Wykres 10. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu bezdomności w latach 2017-2019. Źródło: dane GOPS Horodło.....	39
Wykres 11. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu bezrobocia w latach 2017-2019. Źródło: dane GOPS Horodło.....	39
Wykres 12. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu niepełnosprawności w latach 2017-2019. Źródło: GOPS Horodło.....	40

Wykres 13. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby w latach 2017-2019. Źródło: dane GOPS Horodło.....	41
Wykres 14. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa w latach 2017-2019. Źródło: dane GOPS Horodło.....	41
Wykres 15. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu alkoholizmu w latach 2017-2019. Źródło: dane GOPS Horodło.....	42
Wykres 16. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo- wychowawczych w latach 2017-2019. Źródło: dane GOPS Horodło.....	42
Tabela 1. Podmioty gospodarki narodowej – wskaźniki. Źródło: dane GUS https://bdl.stat.gov.pl/	17
Tabela 2. Demografia Gminy Horodło. Źródło: dane UG Horodło.....	18
Tabela 3. Zasoby mieszkaniowe w Gminie Horodło. Źródło: dane GUS https://bdl.stat.gov.pl/	20
<i>Tabela 4. Informacja dotycząca edukacji szkolnej i przedszkolnej w Gminie Horodło w latach 2017-2019. Źródło: Dane instytucji.</i>	<i>21</i>
Tabela 5. Liczba wydanych orzeczeń dla uczniów z Gminy Horodło w latach 2017-2019. Źródło: Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Hrubieszowie.....	24
Tabela 6. Dane o korzystających z pomocy i wsparcia. Źródło: dane GOPS w Horodle.....	27
Tabela 7. Rzeczywista liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną. Źródło: dane GOPS w Horodle.....	28
Tabela 8. Świadczenia rodzinne wypłacone w latach 2017-2019. Źródło: dane GOPS w Horodle.....	28
Tabela 9. Świadczenia wychowawcze 500 + wypłacane w latach 2017-2019. Źródło: dane GOPS w Horodle.....	28
Tabela 10. Liczba osób i rodzin objętych pracą socjalną ogółem w latach 2017-2019. Źródło: dane GOPS w Horodle.	29

Tabela 11. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego. Źródło: dane GOPS w Horodle.	30
Tabela 12. Świadczenia przyznane w zakresie realizacji programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”. Źródło: dane GOPS w Horodle.	30
Tabela 13. Liczba przestępstw stwierdzonych na terenie Gminy Horodło w latach 2017-2019. Źródło: dane Komenda Powiatowa Policji w Hrubieszowie Wydział Kryminalny.	35
Tabela 14. Powody przyznawania świadczeń z pomocy społecznej w latach 2017-2019. Źródło: dane GOPS w Horodle.	37
<i>Tabela 15. Bezrobocie rejestrowane w Gminie Horodło w latach 2017-2019. Źródło: GUS https://bdl.stat.gov.pl/</i>	<i>39</i>
Tabela 16. Stopa bezrobocia w Powiecie Hrubieszowskim, Województwie Lubelskim oraz Kraju w latach 2017-2019. Źródło: GUS https://bdl.stat.gov.pl/	40
Tabela 17. Liczba wydanych orzeczeń o niepełnosprawności dla mieszkańców Gminy Horodło w latach 2017-2019. Źródło: Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Hrubieszowie.	40
<i>Tabela 18. Liczba rodzin z dziećmi korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w latach 2017-2019. Źródło: dane GOPS w Horodle.</i>	<i>43</i>
Tabela 19. Opieka nad dzieckiem i rodziną. Źródło: PCPR w Hrubieszowie.	43
Rysunek 1. Umiejscowienie gminy Horodło w powiecie hrubieszowskim w województwie lubelskim. Źródło: https://www.osp.org.pl	15